MINISTERUL AGRICULTUREI ȘI DOMENIILOR
DIRECȚIUNEA PESCĂRIILOR

PESCĂRIILE STATULUI DIN TULCEA

UN RESPUNS LA ATACURILE

ADUSE PRIN EXPUNEREA SITUAȚIEI JUDEȚULUI TULCEA PE ANUL 1910

de D-nul Prefect I. C. ATANASIU

RAPORT PREZINTAT D-lui MINISTRU AL AGRICULTUREI ȘI DOMENIILOR CU No. 15996
DIN 22 FEVRUARIE 1911

DE

DR. GR. ANTIPA

INSPECTOR GENERAL AL MINISTERULUI

BUCUREȘTI

IMPRIMERIILE „INDEPENDENTA"
56, CALEA VICTORIEI — STRADA ACADEMIEI, 17

1911

MINISTERUL AGRICULTUREI ŞI DOMENIILOR
DIRECŢIUNEA PESCĂRIILOR

PESCĂRIILE STATULUI DIN TULCEA

UN RESPUNS LA ATACURILE

ADUSE PRIN EXPUNEREA SITUAŢIEI JUDEŢULUI TULCEA PE ANUL 1910

de D-nul Prefect I. C. ATANASIU

RAPORT PREZINTAT D-lui MINISTRU AL AGRICULTUREI ŞI DOMENIILOR CU No. 15996 DIN 22 FEVRUARIE 1911

DE

DR. GR. ANTIPA

INSPECTOR GENERAL AL MINISTERULUI

BUCUREŞTI

IMPRIMERIILE „INDEPENDENŢA"
56, CALEA VICTORIEI — STRADA ACADEMIEI, 17

1911

C. 870

Se va publica în «Monitorul Oficial»
și trage în broșuri 14/3 1911.

I. Lahovari.

Domnule Ministru,

Dela 1895, de când Statul a început a exploatà în regie o parte din pescăriile sale, o violentă campanie se duce necontenit în contra Serviciului însărcinat cu administrarea și exploatarea acestor pescării, cât și mai cu seamă în contra funcționarilor cari-l conduc. Atât prin parlament, la diferite ocazii ce se prezintă, cât și mai cu seamă prin presă, broșuri semnate sau anonime, sau chiar numai prin șoapte, se caută a se insinuà mereu tot felul de acuzațiuni la adresa acestor funcționari, pentru a se creià astfel în jurul Serviciului Pescăriilor o atmosferă odioasă și a-l face antipatic publicului.

Această campanie se duce sub toate formele posibile, pe temele cele mai variate și de către persoane din toate treptele sociale. Nu a fost an, să nu apară în contra acestui Serviciu cel puțin câte o broșură și apoi o serie de articole sau notițe prin diferite ziare, prin care să se insinueze tot felul de neadevăruri bazate pe date inventate și cifre falșe, pentru a ațâță necontenit pe oamenii de bună credință în contra Serviciului Pescăriilor și persoanelor ce-l conduc, și a menține opiniunea publică sub impresiunea, că acolo trebue să se petreacă totuși ceva neregulat.

Toate aceste campanii, înscenate cu multă dibăcie și conduse cu multă tenacitate, își au aceiași origine și același fel de explicație. Toate vin, direct sau indirect, dela persoane, cărora

activitatea acestui Serviciu le-a atins interese private considerabile, care erau în contradicţie directă cu ale Statului.

Nu i se poate ertà acestui Serviciu că, în timpul de când îşi exploatează Statul o parte din bălţile sale în regie, a încasat dela ele peste 35.000.000 lei, cari puteau să intre în punga antreprenorilor. Nu i se poate ertà de asemenea că, numai delta Dunării, pe care la 1895, după 5 licitaţii ţinute, abia i s'a oferit o arendă de 300.000 lei, acum a ajuns a produce pe an un venit de peste 2.700.000 lei. Şi, când ne mai gândim încă, că originea multor averi mari este tocmai în antrepriza bălţilor şi pescăriilor Statului, atunci putem să ne explicăm de ce această pornire în contra acestui Serviciu şi de ce această ură a unor persoane in contra Direcţiunei acestui Serviciu, care a propus şi condus aceste exploatări în regie.

Dacă ne mai gândim încă, că nu au trecut nici câteva luni de când, în sfârşit, s'a respins în mod definitiv darea în concesiune a întregei zone inundabile a Dunării în suprafaţă de peste 800.000 hect., care se cerea pentru 200.000 lei pe an, pe timp de treizeci ani, şi ştiind că tot Direcţia Serviciulu Pescăriilor a fost aceia — ba încă singura — care a provocat această respingere, luminând lumea şi arătând că această regiune, chiar aşa cum este ea astăzi, produce peste 8,5 milioane anual, atunci de sigur putem să ne explicăm şi mai bine toate campaniile ce se duc şi ura ce s'a căutat mereu cu atâta tenacitate a se dezvoltà în contra acestui Serviciu, instigând direct populaţiunea contra sa.

Agitaţiile ce s'au făcut prin întrunirile meseriaşilor din toată ţara, scrisorile şi ameninţările ce mereu le primesc, sunt cea mai bună dovadă despre aceasta.

Mai mult încă, afaceri mari de zeci de milioane, în care erau interesaţi la parte şi mulţi avocaţi mari, au fost împiedicate la timp de acest Serviciu, fără de care Statul ar fi pierdut proprietăţi de peste 250.000 hectare şi ar fi plătit daune pentru veniturile din trecut de zeci de milioane. Nu am decât să amintesc procesul intentat Statului de nişte persoane din Constantinopol, cari cu acte falşe căutau să revendice proprietatea în-

tregei Delte a Dunării şi toate veniturile ei din trecut; procesul lui Ermalai Nichitoff, prin care se căută a se creià un precedent pentru a se revendicà proprietatea tutulor pescăriilor din Dobrogea; diferitele procese pentru gârle şi regularea proprietăţei din Deltă şi din regiunea pescăriilor din Dobrogea,— prin care se căută a se acapară proprietatea Statului, etc., etc.

Toate acestea le-am apărat până la Casaţie, stabilind definitiv drepturile Statului şi tăind şi pe viitor pofta celor ce urmăreau asemenea afaceri, de a le mai reîncepe. (In dosarele Ministerului se pot vedeà toate acestea).

Ceia ce nu s'a putut face dar pentru restul Dobrogei, de a se limpezì drepturile de proprietate ale Statului, am putut-o din fericire aduce la capăt, cel puţin, pentru Deltă şi regiunea pescăriilor. Aceste succese însă au înmulţit pe fiecare zi numărul duşmanilor Serviciului pescăriilor cu persoane influente şi adese ori cu situaţiuni înalte în Stat.

Acei ale cărora interese au fost dar atât de mult lezate, sau ale căror speranţe de câştig nu se pot realizà din cauza acestui Serviciu, au ştiut cu multă dibăcie să-şi aleagă mijloacele şi temele, pe care să ducă înainte campania lor, spre a ademenì şi a aţâţà cât mai mulţi oameni de bună credinţă în contra Serviciului pescăriilor. Din nenorocire, nu numai presa anonimă sau scribi de profesie au fost angajaţi pentru aceste campanii, ci am văzut chiar persoane şi corporaţii oficiale căutând a uzà de oficialitatea lor temporală, pentru a face ca insinuările lor să fie crezute şi se ducă astfel cu mult succes campaniile, pentru care au fost angajaţi.

Astfel a fost broşura publicată în 1904 de către d-l Magearu, preşedintele Camerei de Comerţ din Galaţi, care a profitat de situaţia sa pentru a publica tot felul de afirmări şi cifre falşe, spre a aduce pe această bază tot felul de acuzaţiuni contra Serviciului Pescăriilor. Valoarea acelei publicaţiuni şi neexactitatea celor conţinute într'însa am avut onoarea a v'o arăta în raportul meu din 29/III/905, care aţi binevoit atunci a dispune a se publica în Monitorul Oficial.

Astăzi un fost Prefect profită de situaţia oficială ce a ocupat,

spre a aduce la eşirea sa din funcţiune, într'un act oficial, tot felul de acuzaţiuni neîntemeiate acestui Serviciu, bazate pe invenţiuni şi fapte neexacte sau denaturate. Acesta este d-l Ioan Atanasiu, fost Prefect la Tulcea, care în tot timpul cât a avut această funcţiune a făcut Administraţiei Pescăriilor de acolo cele mai mari neajunsuri, aducând acuzaţiuni nedrepte şi calomnioase în contra funcţionarilor noştri, instigând pe pescarii lipoveni să se răscoale contra Statului, ba chiar — lucru necrezut — distrugând cu jandarmi digurile noului canal «Regele Carol», pe care cu atâtea sacrificii l-am făcut pentru ameliorarea pescăriilor din Razim şi Dunăvăţ; lucruri constate cu acte oficiale prin anchete minunţioase, mixte făcute de câte un delegat al Ministerului de Interne (Inspector General Administrativ) şi de Secretarul General al Ministerului de Domenii.

Acum, la eşirea sa din prefectură, d-l Atanasiu publică în mod oficial expunerea situaţiunei judeţului Tulcea pe 1910, în care consacră 19 pagini pescăriei. Pe acestea le publică apoi într'o broşură separată intitulată «Pescăriile Statului din judeţul Tulcea»; şi pentru a-i da o publicitate şi mai mare, a fost reprodusă aproape în întregime în 3 articole din ziarul «Universul» şi apoi resumată şi în limba germană de revista «Bursa». Deci, ca toate campaniile de până acum, şi aici se începe întâi cu broşură şi în urmă continuă cu ziarele, etc.

Şi în această campanie, ca şi în cele de până acuma—aceasta nefiind decât o verigă din lungul lanţ ce se făureşte de 16 ani incontinuu—se reproduc aceleaşi invinuiri vechi aduse Serviciului Pescăriilor, căutându-se a se arata: că Statul jupoaie pescarii, făcând cu ei învoeli oneroase şi luându-le dijme mari şi tot felul de taxe nedrepte, din care cauze s'a ajuns la emigrarea lipovenilor; că sporirea veniturilor pescăriilor nu e reală, ci «se datoreşte numai unui simplu miraj», etc. şi ajunge în urmă la celebra chestiune a scumpirei peştelui, pentru a da pe această temă populară asaltul cel mare, arătând că ea provine numai din speculaţiunile şi «manoperile nepermise ale Serviciului Pescăriilor».

Pentru dovedirea acestor teme autorul se foloseşte de aceleaşi argumente, de care s'au servit toţi aceia care au dus vechile

campanii: afirmări inexacte, cifre falşe, insinuări răutăcioase, etc., pe care cu mirare le vedem într'un act oficial emanat de la un Prefect.

Voi examina dar cu deamănuntul în cele ce urmează şi aceasta critică, spre a arăta care este valoarea faptelor, pe care se bazează, şi a pune în lumină neadevărurile şi insinuările de care se serveşte:

I. **Modul de exploatare a Pescăriilor Statului.**

Autorul începe prin a face o *expunere a modului actual de exploatare a Pescăriilor Statului,* expunere care este asftel combinată cu date fictive şi insinuări, ca să-i poată servi în urmă de baza pentru a-şi trage toate conclusiunile la care doreşte a ajunge. Mai întâi, d-sa descrie timpurile fericite, când Pescăriile Statului erau arendate: atunci *«toată lumea câştiga, numai Statul pierdea, «căci incasările din arenzi erau destul de mici...» «Arendaşii se «imbogăţiau,... pescarii realizau şi ei câştiguri destul de insemnate, «ceia ce a determinat chiar venirea in aceste părţi a multor pescari «de prin ţările vecine. Iar peştele il aveau din belşug şi pe un preţ «modest nu numai locuitorii apropiaţi de Dunăre sau de bălţi, dar «şi sate mult indepărtate...»*

Realitatea este tocmai contrarie celor afirmate: la 1895, când Statul a luat în regie pescăriile sale cele mai mari din Delta Dunării, producţia lor — din cauza suprapescuirei şi a exploatărei vandale a arendaşilor, — era atât de scăzută, încât în loc de 400.000 lei cu cât erau arendate, abia s'a putut ajunge după 5 licitaţii ce s'au ţinut, a se obţine o arendă de 300.000 lei anual. Aceasta a şi hotărât atunci luarea în regie a acestor pescării, din care Statul azi a ajuns a avea un venit de peste 2.700.000 lei anual. Lacul Razim, în suprafaţă de 80.000 hectare, ajunsese atunci absolut neproductiv, din pricina că diferiţii arendaşi ce se succedaseră, potmoliseră cu totul prin lipsa de îngrijire Dunăvăţul, astfel că alimentarea lacului cu apă dulce din Dunăre nu se mai putea face. Pescuitul din lac decăzuse atât de tare, în cât fostul arendaş al bălţilor a cerut

Ministerului să-i arendeze această suprafaţă de 80.000 hectare cu 5000 lei anual. (Petiţia înregistrată la Minister în 1895). Numeroase sate de pescari de pe marginele acestui lac rămăseseră fără nici un câştig, cherhanalele se dărâmaseră, lotcile serveau de iesle la vite, etc., şi ei au început a-şi căuta alte ocupaţiuni. Lipovenii se duceau de pescuiau la Mare sau se învoiau în Bulgaria, sau la balţile din susul Dunarii, iar Românii din satele: Calica, Sarinasuf, etc., care odinioară erau cei mai buni năvodari, s'au dedat la agricultură, uitând cu totul această meserie.

Astăzi Razimul în urma lucrărilor executate de Serviciul pescăriilor, produce peste 3.600.000 kgr. de peşte de apă dulce pe an, numeroasele sate de pescari de pe malul lacului sunt cu adevărat înfloritoare; în Jurilofca se găsesc pescari cari au câştigat în anul acesta câte 10—18 mii lei din chefal. Românii din satele de aici, — deşi azi numai cei bătrâni mai cunosc această meserie, — au început a se deda din nou la pescuit, făcând între ei tovărăşie de năvodari şi realizând câştiguri bune.

Pe la 1895 producţia totală scăzuse atât de tare, încât ţara întreagă suferea de lipsa de peşte şi ajunsese a se introduce din Rusia peste 7 milioane de kgr. de peşte sărat, fără a se exporta decât 1.216.000 kgr.

Numărul total al pescarilor din Deltă la 1895 era abia de 1.118 (după permisiile eliberate) şi starea materială a pescarului mic era cât se poate de rea, fiind cămătăriţi într'un mod neuman de aşa numiţii comercianţi din baltă şi de comisionarii din Galaţi şi Brăila la care duceau peştele la vânzare. Constatările mele de pe atunci le-am expus treptat Ministerului prin numeroase rapoarte speciale şi s'au publicat regulat în Buletinul Ministerului Domeniilor, Monitorul Oficial, etc., de unde ori cine se interesa, putea lua cunoştinţă de ele.

Toate aceste cifre extrase din acte şi documente oficiale sunt, după cum vedem, în absoluta contradicţiune cu afirmările d-lui Atanasiu publicate într'un act oficial.

Mai departe d-l Atanasiu arată cum dupa luarea pescariilor în regie s'a înfiinţat *«un serviciu foarte special şi foarte com-«plicat, care acoperă intregul judeţ cu o intreagă armata de func-*

«ţionari, şi se organizează în chip desăvârşit monopolizarea pescă-«riilor şi monopolul prinderei peştelui», — apoi mai departe zice ca *«monopolul prinderei peştelui este statornicit prin art. 8 din legea «pescuitului din 10 Octombrie 1896».* Iar în urmă arată, cum bazat pe acest monopol ce şi l-a creiat, Serviciul pescăriilor acordă permisiunile de pescuit pescarilor, cerându-le foarte multe formalităţi şi făcându-le tot felul de şicane, etc.

Toată acestă descriere nu este altceva decât o denaturare a adevărului, care conţine tot odată o insinuare primejdioasă, după cum se va vedeà mai la vale.

De fapt chestiunea este astfel: dreptul de pescuit în toate apele Dobrogei este proprietatea Statului, moştenită astfel dela Turci şi consfinţită prin art. 16 al. *d* din legea dela 1883 pentru organizarea proprietăţei imobiliare din Dobrogea (lege, pe care orice Prefect din Dobrogea, trebue să o cunoască cu deamănuntul).

Aşa dar Statul nostru nu a expropiat pe nimeni şi mai puţin încă şi-a constituit vre-un fel de monopol prin legea pescuitului dela 1896, cum caută fostul Prefect să insinueze, pentru a arătà apoi cum îi convine, că Serviciul pescăriilor ar fi desmoştenit pe pescari din drepturile lor din trecut, etc.

Dacă dar Statul nu a monopolizat nimic şi nu a desmoştenit pe nimeni, este la mintea omului că el este liber să facă cu lucrătorii săi orice fel de învoeli vrea, cu condiţie să fie numai omenoase, şi să-şi exploateze moşia în modul care-l va crede mai raţional, distribuind pescarii după cum interesele exploatărei sistematice o cer mai bine şi nu după cum ar vreà autorul, lasând pe oricine să pescuiască ori unde vreà şi cum vrea.

Deci fostul Prefect căruia i se încredinţase paza ordinei într'un judeţ atât de important, scriind în mod oficial şi propagând prin viu grai mereu asemenea lucruri, băgà în capul populaţiunei idei de drepturi pe care nu le au şi aţâţà direct contra ordinei publice şi contra respectului datorit proprietăţei Statului. Dar aceasta o vom vedea-o în urmă încă mai bine.

Mai departe autorul descrie sumele ce le ia Statul dela

pescari după vânzarea peştelui. Şi aici întrebuinţează fraze şi cuvinte cu două înţelesuri, etc., ca şi mai înainte, pentru a produce impresia că Statul speculează pe muncitorii săi, — nu ca pe timpurile fericite ale arendaşilor ! — luându-le tot felul de taxe, etc. Astfel pentru a produce impresie, arată că afară de dijme *«Statul mai încasează: 3 $^0/_0$ pentru comision, 1 $^0/_0$ pentru cântar «şi 2 $^0/_0$ pentru hamali, precum şi o taxă de curând înfiinţată zisă «de cheaj»*.

In realitate, iată cum stau lucrurile: Statul, pentru a pune capăt cămătăriei şi speculei ce se făcea pe pieţele de vânzare de către aşa zişii comisionari de peşte, a înfiinţat serviciile sale de vânzare cu licitaţii oficiale şi încasează dela pescari, pentru serviciul ce le face de a le vinde peştele, un comision de 3 $^0/_0$ pentru partea lor din peşte şi o taxă de manipulaţie, cântărire, etc., de 10 bani la $^0/_0$ de kgr.

Aceste taxe sunt mai mici decât cele ce se percep în toate pieţele mari en gros din porturile europene, şi incomparabil mai mici decât cele ce plăteau înainte pescarii la aşa numiţii comisionari de peşte din Galaţi şi Brăila care făceau o speculă foarte mare şi o cămătărie neomenoasă; atunci în adevăr mai toţi pescarii Deltei erau robii acestor speculatori.

Pentru spesele de descărcarea peştelui din barcaze şi ducerea lui în piaţă, transportarea la magazine, curăţirea pieţei, etc., pescarii platesc direct — sub supravegherea şefului vânzărei tovărăşiei hamalilor din piaţă câte 20 bani de $^0/_0$ de kgr. Deci şi taxa de 2 $^0/_0$ despre care se zice că ar percepe-o Statul pentru hamalâc, este mărită de 20 de ori şi pusă în socoteala Statului spre a produce efectul dorit.

Acelaşi lucru e şi cu taxa de cheaj, despre care zice ca am înfiinţat-o noi acum şi care în realitate nu este decât o taxa de port de 20 bani pe mia de kgr., impusă de serviciul hidraulic barcazelor mai mari de 2000 kgr.

Iata dar la ce se reduc aceste numeroase taxe citate ca grele sarcine impuse pescarului, şi care în realitate reprezintă una din cele mai mari uşurări ce s'au facut pescarilor pe pieţele

Galaţi, Brăila, Tulcea, etc., asanându-se comerţul şi expulzându-se de aici odată pentru totdeauna cămătaria.

Ştiu bine că sunt şi acuma mulţi, care regreta acele timpuri şi care, ori de câte ori li se prezinta ocazia favorabilă, plâng pe «bietul pescar care este atât de jupuit cu tot felul de «taxe de către Stat» şi agita mereu în contra Serviciului pescariilor. Era doar unul din mijloacele cele mai sigure de a se îmbogăţi repede şi fără nici un rizic!

Mai departe, pentru a dovedi încă şi mai mult, cât de tare e jupuit pescarul de Stat, autorul raportului oficial scrie *«mai «trebue de notat că peştele când porneşte dela cherhana este prea-«labil cântărit de un agent al Statului şi când ajunge la biroul de «vânzare este din nou cântărit. Scăderea firească a greutăţii rămâne «toată pe seama comerciantului sau a pescarului»*.

Şi această afirmare ca şi toate cele de până acum este cu totul contrarie adevărului, căci chiar în regulamentul de exploatare a pescăriilor (art. 43) se prevede o toleranţă de cântar de 3 % pentru scăderea greutăţei peştelui proaspăt şi 7 % pentru sărat în timpul transportului; această toleranţa e mai mult decât de ajuns, după cât a dovedit-o experienţa zilnică, căci peştele înainte de a fi transportat, stă cele de mai multe ori câtva timp în cherhana sau în coşuri, aşa că chiar înainte de a fi fost cântărit la cherhana s'a scurs apa din el şi scăderea greutăţei în timpul transportului nu se mai urcă adeseori nici la 1 %.

Dacă se impută câte odată pescarilor o lipsă mai mare, este fiindcă s'a dovedit că pe drum înstreineaza peştele; şi cu aceasta s'a mai pus capăt enormei contrabande ce se făcea, ducându-se peştele în Rusia.

In sfârşit, autorul raportului, pentru a mai arătă înca o noua povară pusă pe pescari, scrie: *«în afară de cheltuelile de până «acum, comercianţii — intermediari sau pescari vânători — au să «mai suporte şi cheltuelile de transport ale peştelui până la biurourile «de vânzare»*.

Şi aceasta este iarăşi inexact; în realitate Statul plateşte pescarului spese fixate printr'un tarif special, pentru transportul dela cherhana la piaţă a parţei de peşte ce-i aparţine.

Aceste spese sunt chiar foarte mari: aşa le plătim azi pentru transportul dela Razim la Galaţi sau Brăila câte 5 lei suta de kgr.; dela Sf. Gheorghe la Galaţi 2.50 lei suta de kgr., etc., şi aceasta tocmai pentru a-i încurajà să transporte peştele în condiţiuni cât mai bune la piaţă.

După ce termină toată această serie de neadevăruri şi insinuări, autorul spune: *«cam acesta este in liniamente generale modul «de exploatare a pescăriilor Statului».*

Putem zice că este extraordinar lucru a vedeà cum asemenea acuzaţiuni neîntemeiate în contra unei mari Administraţiuni a Statului, şi menite a dezvoltà sămânţa nemulţumirei între populaţia de muncitori pescari, se găsesc într'un act oficial emanat dela un Prefect, păzitor prin funcţiunea sa al ordinei şi liniştei publice !!!

II. **Rezultatele exploatărei în regie a pescăriilor Statului**

După această denaturare plinăde inexactităţi şi date eronate pe care o numeşte «descriere a modului de exploatare a pescăriilor» şi după ce mai arată că pescarul e mereu supravegheat «de o întreagă armată de funcţionari». D-l Prefect se întreabă: *«care au fost rezultatele acestei straşnice organizaţiuni şi a princi- «piilor care au dominat exploatarea in regie a pescăriilor Statului?»*

Răspunsul îl dă tot D-sa imediat: *«In timpul arendaşilor, «Statul incasa foarte puţine venituri din pescărie; in schimb, toţi «erau in câştig: arendaşii, pescarii şi locuitorii ţărei... Prin noul «sistem veniturile Statului au crescut miraculos, aceasta insă in «dauna tutulor, căci toată lumea pierde: comercianţii intermediari «s'au ruinat, pescarii se împuţinează ne mai având câştiguri... Ser- «viciul pescăriilor este cauza emigrărei lipovenilor şi ruşilor in Man- «ciuria... peştele s'a rărit şi s'a scumpit din cauza spiritului excesiv «de fiscalitate al Serviciului pescăriilor... Serviciul pescăriilor nu a «făcut nici o ameliorare la pescării şi veniturile sale sunt falşificări «de cifre, punându-se sumele incasate din arendarea pământurilor «din intreaga Deltă a Dunării (păşune, pământ de cultură, stufării, «etc.), la venitul pescăriilor, punându-se o mulţime de taxe noi*

«asupra pescarilor și scumpind peștele prin vânzarea prin licitație «publică».

Asemenea acuzațiuni grave aduse printr'un act oficial unui Serviciu al Statului, trebuesc firește cercetate cu deamănuntul spre a vedeà dacă sunt reale, să se ia fără cruțare cele mai severe măsuri de îndreptare, iar de nu, să se constate modul cum acela care le-a scris își înțelege misiunea sa de înalt funcționar al Statului.

Le voi cercetà dar una câte una:

1. *«Comercianții intermediari s'au ruinat».*

In Delta Dunării există două feluri de persoane care se ocupă cu pescăria, și anume: *a)* pescarii propriu ziși care prind peștele la Baltă, Mare sau Dunăre, și *b)* cherhanagii care au cherhanalele lor în care conservă peștele, îl prepară pentru transport, îl sărează, îl transportă la piețele de vânzare, etc. Cei dintâi pot fi numai simpli muncitori, pescuind cu instrumentele altora ca salariați și dându-le lor peștele prins, sau pot aveà și ei instrumentele lor și chiar cherhanalele lor pentru depozitat, sărat și transportat peștele la piață. Cei de al doilea de asemenea sunt de mai multe feluri: unii fac numai speculă de bani și cămătărie în baltă, dând aconturi pescarilor la vreme de nevoe sau chiar creditându-i numai pentru obiectele de întâia necesitate, mai cu seamă băutura, pe care pescarii le iau din prăvăliile lor și luându-le în schimb pe nimic peștele ce-l prind. In categoria aceasta intrau mai toți cârciumarii, pe care la luarea bălților în regie i-am găsit pe fiecare cu câte o mică colibă infectă de stuf lângă cârciuma sa, în care primea peștele dela pescarii cari îi datorau bani. Peștele sărat pe care-l făceau aceștia, era infect; i-am văzut sărând pește și prin butoaie vechi de seu și de catran, așa că foarte adese ori medicul pieței la Galați era nevoit să-l arunce în 'Dunăre. De aceia scurt timp după luarea în regie a pescăriilor, am și făcut un regulament special pentru cherhanale (regulamentul decretat cu No. 1674/903), prin care s'au luat măsuri severe contra acestor cămătari, impunându-li-se condițiuni speciale pentru a puteà obține autorizarea de a face o cherhana în pescăriile Statului și tot odată făcându-i

răspunzători băneşte de starea peştelui Statului, ce se păstrează şi prepară în cherhanalele lor.

O a doua categorie de cherhanagii sunt aşa numiţii pescari mari sau antreprenori de pescari, care au o adevărată gospodărie pescărească mai mult sau mai puţin sistematică. Ei au un mare depozit de instrumente de pescuit, au cherhanale sistematice, gheţării, sărătorii, instalaţii de prepararea icrelor, etc., barcaze bune pentru transportul peştelui, şi unii dintre ei au şi vapoare de transportul peştelui la Galaţi sau Brăila.

Pe când cei dintâi sunt nişte paraziţi ai bălţilor, care trăesc din cămătărie pe spinarea pescarilor, cei de al doilea îndeplinesc un rol important. Ei au un însemnat capital băgat în instrumente, construcţiuni şi tot felul de instalaţiuni, vapoare şi barcaze, etc., care reprezintă cea mai mare parte din inventarul de exploatare al acestor pescării; câtă vreme dar Statul — în calitatea sa de proprietar al acestor pescării, — nu se va hotărî a destina câteva milioane pentru a-şi face singur aceste instalaţiuni, instrumente, etc., şi alte milioane pentru a le aveà drept capital de exploatare propriu zis, atâta timp aceşti cherhanagii îndeplinesc un rol şi au dreptul lor de existenţă.

Tendinţa noastră faţă de aceştia a fost până acum numai să-i facem ca cherhanalele lor să fie construite cât mai sistematic şi în bune condiţiuni de higienă şi ca operaţiunile ce le fac cu pescarii, să fie afaceri cinstite şi nu cămătărie.

Pentru aceasta am introdus registrele de cherhanale, pe care fiecare cherhanagiu e dator să le ţie sub controlul permanent al agentului pescăriilor şi să treacă în ele toate cantităţile de peşte ce intră şi iese din cherhana, câtă cantitate se duce proaspăt la piaţă, câtă se sărează, etc. Pentru orice cantităţi de peşte ce le primesc dela pescari, ei trebue să le dea acelora chitanţe în regulă şi cântărirea se face în faţa agentului cu cântare verificate continuu. Astfel, vechiul obicei al cântarului falş, numit «harmăsar», cu care cherhanagiii înşelau pe pescari şi le luau peştele pe nimic, a pierit.

Cu modul acesta s'a ajuns a se stabilì o ordine şi la cherhanale, unde se face toată manipularea peştelui şi dela care

depinde atât buna socoteală a pescarilor, cât și starea în care ajung aproape toate produsele acestor pescării pe piață.

Cu mulțumire putem constată că silințele ce și le-a dat personalul acestui Serviciu, au fost încoronate cu succes. *Și pe când la 1900 aveam în Deltă numai 66 cherhanale, din care cele mai multe erau numai un fel de colibe, azi în (1909/910) avem 124 cherhanale, din care peste 40 sunt construite după indicațiunile și sub supravegherea directă a Serviciului, în condițiuni satisfăcătoare de higienă.*

Tendința noastră în aceste regiuni este însă de a simplifică cât se poate mai mult raporturile dintre pescarul muncitor și Statul proprietar, eliminând orice intermediar inutil; aceasta, pentru a se puteà ajunge pe de o parte ca beneficiile cuvenite proprietăței și muncei să nu fie micșorate, iar pe de altă parte, pentru a puteà produce cât mai eftin și deci pentru a puteà vinde și peștele cât mai eftin.

In acest scop am căutat de a nu mai acorda nici o concesiune de deschidere de cherhanale la vechii cămătari și cârciumari, ci s'au grupat la un loc câte 8—12 pescari tineri, destoinici, formând tovărășii; acestora acordându-le mici credite pentru a-și construì sau închiria ghețării, cherhanale, etc., și garantând pentru ei la fabricanții de instrumente, am putut reușì a avea în scurt timp elemente foarte bune și muncitoare, care nu sunt numai cumpărători de pește în baltă, ci în acelaș timp și pescari și cherhanagii.

Dacă dar d. Prefect Atanasiu spune că «comercianții intermediari, unii s'au ruinat, iar alții o duc greu», aceasta nu se poate potrivì de cât pentru vechii cârciumari și cămătari, care acum nu mai pot specula pe pescarii mici cu atâta ușurință; afirmă însă un neadevăr, când e vorba de cherhanagii serioși, căci am văzut că numai în timp de 10 ani numărul cherhanalelor din Deltă s'a întreit. In adevăr, anul acesta le-a mers foarte rău și pescarilor cherhanagii mari, cari aveau instalațiuni și capital însemnat învestit; aceștia însă au fost victimele măsurilor ce s'au luat pentru eftenirea peștelui, despre care voi vorbi mai în urmă.

2. *«Pescarii vânători se împuţinează, ne mai având câştiguri. «Inainte vreme veneau pescari străini in ţară, astăzi emigrează pes-«carii noştrii. Lipovenii şi Ruşii au emigrat în Manciuria din cauza «persecuţiunilor Serviciului pescăriilor, etc. Binefacerile civilizaţiunii, «ale acestei civilizaţiuni»* (exploatarea Serv. pescăriilor), *«i-au ingrozit «şi i-au făcut să-şi ia lumea in cap. Şi au plecat pescarii noştrii. «Au emigrat unii in masă prin Manciuria şi Amur: au plecat alţii «prin Turcia şi Bulgaria; au lăsat alţii năvoadele şi cârmacele şi «au apucat coarnele plugului şi secerea. Astfel pescăriile s'au de-«populat».*

Cred că mai grele imputaţiuni decât acestea nu se puteau face unui Serviciu al Statului, căci ele pun chiar onoarea Statului în joc, care își persecută supușii săi atâta, până-i face ca, sătui de binefacerile acestei civilizaţiuni «să-și ia lumea în cap și să plece în Manciuria și la Amur», etc., și aceasta încă nu e o acuzare a vre-unui descreerat, ci a însuși celui mai înalt funcţionar administrativ din districtul de unde a emigrat populaţia, și încă susţinută într'un act oficial.

Să vedem dar și în această privinţă cum stau în realitate lucrurile:

Incă dela 1892, de când am început a mă ocupà de chestiunea pescăriilor, am arătat că datoria noastră nu este numai de a rezolvì o chestiune economică, cì și una socială și naţională; am arătat de atunci că *ţinta noastră aici trebue să fie de a înlătura cămătarii şi o întreagă clasă de intermediari (arendaşi, negustori, etc.) şi de a ridicà în locul lor pe pescari, făcând din ei o clasă de mici existenţe mulţumite cu starea lor materială, elemente productive şi de ordine în Stat.*

Aceasta se poate vedea din toate rapoartele mele oficiale și din diferitele mele publicaţiuni. In scrierea mea intitulată *«Studii asupra pescăriilor din România»*, prin care am expus întregul program pentru desvoltarea pescăriilor noastre pe baza căruia s'a lucrat până acuma, se vede la paginele 47—50, 62—63 desvoltat un întreg program pentru ridicarea pescăriilor. De asemenea se pot vedea expunerile de motive făcute la «Regulamentul despre îndatoririle pescarului» și măsurile luate pentru

împiedecarea camefei și specularea pescarilor la piețele de vânzare și la cherhanalele din baltă, etc., și tot astfel se poate vedea lista mare de creditele acordate pescarilor mici pentru a-și cumpăra instrumente [1]), etc., pe cari apoi ei le plăteau din produsul vânzărei părței lor din peștele prins, etc.

Din toate acestea se poate vedea lamurit, că tendința noastră principală a fost de a ridicà pescarul mic și a-i asigura o bună stare materială.

La asemenea rezultate însă nu se ajunge perpetuând o stare anarhică și de sălbătecie, ci numai introducând pretutindeni ordine și regulă; de asemenea nu se ridică starea materială și morală a unei populațiuni dându-le pomană și lăsându-i în voia lor să facă ce vor voì ei contra interesului general și al lor propriu, ci numai dându-i fiecăruia putința să munciască cinstit și ordonat, cât și siguranța că prin muncă poate ajunge a-și agonisì viața și a-și asigura bătrânețele pentru sine și familia sa. Nu lăsând pe fiecare să pescuiască unde-i place, cum îi place și când îi place, contra cerințelor unei exploatări sistematice a bălților, nu lăsând libertatea cămătarului să facă camăta, cârciumarului să se facă fabricant de pește sărat, etc., vom ajunge a ridică starea materială a pescarilor. Acest fel de libertate se numește anarhie și această stare din fericire am putut-o desființă prin ajutorul acelor măsuri și regulamente severe («vexatorii»), contra cărora strigă d. Atanasiu (pag. 18 21) și cu acea «armată de funcționari, etc.» Vexațiuni de felul acesta, în adevăr am produs multe, însă rezultatele la care au dus, au fost cu totul contrarii decât cele ce d-sa caută acum să le arate.

Prin toate aceste «măsuri vexatorii» s'a ajuns de fapt a se îmbunătățì în mod considerabil starea materială a pescarului; pot afirmà că azi nici într'o ramură de activitate economică din țară munca nu este atât de bine răsplătită ca la pescăriile Statului, Oricine a cunoscut odinioară Delta Dunării și o vizitează

[1]) Dela 1906 până azi, s'au acordat micilor pescari: 67.832 lei credite pentru a-și cumpara instrumente și 155.807 lei credite banești, în afara de aconturile date lor asupra peștelui.

acum din nou, rămâne surprins de schimbările ce le vede, de semnele de o vădită prosperitate atât prin baltă, pe la cherhanale, etc., cât și prin sate. De unde înainte nu am găsit de cât colibe de stuf infecte, azi avem o serie cherhanale și ghețării sistematice; de unde înainte în toată Delta nu era decât un singur vapor de pescării, astăzi pescarii din Deltă au 7 vapoare ale lor, cu care fac transportul peştelui, etc., etc.

Dar să examinăm mai bine fiecare afirmare în parte și să lăsăm cifrele să vorbească:

a) D-l Atanasiu afirmă că *pescarii s'au împuținat și că înainte veneau pescari străini să pescuiască în apele noastre,* iar azi emigrează și ai noștri, ne mai având ce câștiga.

Iată care sunt în realitate cifrele:

In 1895, când s'au luat bălțile dela Tulcea în regie, s'au eliberat 1118 permise de pescuit, iar în 1909/910 numărul permiselor eliberate de Ad-ția pescăriilor de Tulcea a fost de 5321.

Iată cum a crescut în mod progresiv în ultimii 5 ani numărul din Ad-ția de Tulcea:

In	1905/ 6	au fost	3679	pescari
»	1906/ 7	» »	3982	»
»	1907/ 8	» »	4582	»
»	1908/ 9	» »	4990	»
»	1909/10	» »	5321	»

Deci, numai în ultimii 5 ani numărul lor s'a sporit cu 45 %.

In anul 1909/910 s'au creiat aici 98 de asociații de pescari, care au fost ajutați cu credite de Ad-ția pescăriilor și care toate merg cât se poate de bine. Astfel fiind, afirmarea că numărul pescarilor scade este absolut contrară realităței.

Același lucru este când afirmă că înainte veneau și pescari străini să pescuiască la noi, iar astăzi fug și ai noștri. Și astăzi ca și atunci Rușii vin de pescuesc în Chilia, Turcii vin la Sulina după Calcan, Turtucăenii vin la bălți, etc.

b) De asemenea afirmă un neadevăr, când spune că *astăzi pescarii emigrează de oarece nu mai au nici un câștig.*

Iată cifrele:

In 1895, la pescăriile din Delta Dunării (Secția VI) partea

pescarilor a fost de 1.282.693 lei. In 1909/910 suma încasată de pescari în aceiaşi secţie de pescarii s'a urcat la 3.673.247 lei; deci, s'a întreit.

Şi această cifră a mers progresiv crescând dela 1895 şi până astăzi paralel cu creşterea progresivă a veniturilor Statului. Cea mai mare creştere însă a fost în ultimii 6 ani, de când se dă o atenţie cu totul deosebită desvoltărei bunei stări materiale a pescarilor.

Iată tabloul veniturilor bălţilor Secţia VI în aceşti ani:

ANUL	ŞUMA Provenită din vânzarea peştelui	PARTEA	
		Statului	Pescarilor
1905 6. . . .	2 846 290	1 093 825	1 752 466
1906/ 7. . . .	2 776 055	1 028 175	1 747 880
1907/ 8. . . .	4 662 429	1 697 195	2 965 234
1908/ 9. . . .	5 324 317	2 159 739	3 164 -78
1909 10. . . .	6 175 680	2 502 432	.3 673 247

Se vede dar ce valoare are şi această afirmare din acest document oficial.

c) *Să vedem însă ce este cu afirmarea că pescarii lipoveni au emigrat în Manciuria din cauza speculaţiunilor şi exploatărei Serviciului pescăriilor.*

Se ştie că încă prin anul 1907 s'a început printre lipoveni o puternică propagandă de emigrare în Manciuria. Statul Rusesc dorind să colonizeze această ţară, a oferit câte 37 hectare de fiecare bărbat — matur sau copil — care va emigra acolo, şi pescuitul gratuit în râul Amur.. Tot atunci s'a format şi un comitet lipovenesc de emigrare la Moscova cu tendinţa de a înlesnì lipovenilor din toată lumea putinţa de a emigra şi a face în acele regiuni o ţară lipovenească. Administraţia pescăriilor din Tulcea a avut cunoştinţă despre această propagandă cu mai bine de un an înainte şi a şi înştiinţat Ministerul la timp trimiţând şi un exemplar din manifestul lipovenesc tipărit la Moscova. La rândul

nostru, am înştiinţat Ministerul de Interne, care a pus să se facă o cercetare prin Prefectură ; după un timp oarecare însă, am primit răspunsul Prefecturei «că nu e nimic serios».

In timpul acesta însă, comitetul lipovenesc din Moscova şi-a angajat agenţi între care, pentru pescarii noştri, erà un fost cherhanagiu, Osip Pavlov, căruia i se închisese cherhanaua din cauza modului cu totul neuman cum specula pescarii şi incorectitudinilor ce mereu le făcea. Acesta s'a dus la Moscova, unde s'a fotografiat în uniformă de colonel rus şi pe urmă a început a-şi împărţì fotografia sa pe la pescarii din Deltă, dându-se drept agent al guvernului, în numele căruia îi îndemnà la emigrare şi le făceà tot felul de promisiuni, iară ca acont, le luà câte o taxă de 40 lei de om.

Astfel s'a pregătit emigrarea lipovenilor la Manciuria, care însă cu toate promisiunile ademenitoare ce li s'au făcut şi cu tot fondul ei religios lipovenesc, între pescari a prins mai puţin decât între toţi lipovenii. Au emigrat în adevăr mulţi lipoveni din oraşele din Nordul Moldovei, din Bucovina, din pescăriile din Basarabia, dela Vâlcov şi Ismail ; din judeţele Constanţa şi Tulcea au emigrat sate întregi care se ocupau cu agricultura (Caracoium, etc.), vânzându-şi tot avutul lor, *dar dintre pescarii noştri, cu toată propaganda mare ce li s'a făcut nu au plecat decât 62.*

A fost tocmai bogăţia pescăriilor noastre şi câştigul lesnicios ce-l au aici, care i-au reţinut.

Şi chiar o mare parte din acei care au emigrat, s'au întors înapoi, 32 şi restul sunt pe drum, cu toate că şi-au vândut tot avutul pe nimic şi acum se roagă să-i lăsăm iarăşi să pescuiască.

Astfel stând lucrurile, d-l Ion Atanasiu a găsit totuşi de cuviinţă în calitate de Prefect de Tulcea să facă rapoarte Ministerului de Interne şi să insinueze că «lipovenii emigrează din cauza persecuţiunilor Serviciului pescăriilor», insinuări pe care le-a strecurat apoi şi în diferite ziare.

Aceste insinuări au fost imediat răspândite cu multă râvnă de duşmanii tradiţionali ai Serviciului pescăriilor şi s'au găsit persoane care să le creadă, deşi orice om de bună credinţă se puteà întrebà : cum e cu putinţă ca persecuţiile Serviciului pes-

căriilor să fie cauza emigrărei lipovenilor, când nici $2^0/_0$ din cei emigraţi din ţară nu erau pescari? Oare lipovenii din Bucovina, din oraşele din Moldova, cei din judeţul Constanţa, care erau numai agricultori, plugarii din Tulcea şi toţi cei din Basarabia, erau şi ei persecutaţi de Serviciul pescăriilor?

Văzând această stare a spiritelor şi neputând lăsa să planeze asupra Serviciului asemenea acuzaţiuni aduse prin rapoarte oficiale, am cerut să se facă atunci o anchetă minuţioasă de persoane streine de acest Serviciu şi s'a delegat un Inspector General Administrativ din partea Ministerului de Interne şi Secretarul General al Ministerului de Domenii.

Comisiunea mixtă de anchetă a plecat din sat în sat şi a cercetat cu deamănuntul toate acuzările ce s'au adus. Raportul pe care l'au depus constată nu numai că *«este cu desăvârşire «inexact că emigrările lipovenilor şi presupusul curent de emigrare al «Românilor ar fi provenit ori înlesnit din faptele şi abuzurile agen- «ţilor silvico-domeniali ori ai pescăriilor»*, dar chiar adaogă că *«nu- «meroasele rapoarte făcute de d-l Prefect de Tulcea către Ministerul «de domenii sunt de multe ori inexacte şi alte ori exagerate»*. (Rap. înreg. la No. 106.352 din 31 Octombrie / 909).

Deşi ancheta a dovedit în mod oficial toate aceste insinuări, etc. D-l Prefect Atanasiu totuşi le reproduce acum din nou.

Pentru a dovedì dar şi mai bine nu numai că cei ce au emigrat, nu au plecat din cauza mizeriei şi pentru a arătà chiar cât de bine le-a mers aici şi în general cât de bine le merge pescarilor la noi, voi reproduce din raportul Administratorului pescăriilor din Brăila, cifrele pe care le-a scos din registrele oficiale ale vânzărei peştelui, arătând sumele ce le-a încasat pescarii din Carcaliu cari au emigrat, ca parte ce li se cuvenea lor din vânzarea peştelui în cursul anului 1907/908.

1. Lipoveanul *Leonte Sava* înscris cel dintâi în lista emigranţilor din Caracaliu a pescuit în 1907/908 în tovărăşie cu *Fedot Policarp* bălţile Gemenele şi Orzea timp de 8 luni, dela Iulie—Martie având şi 16 oameni ca muncitori.

Câştigul total a fost de lei 20.125, bani 85.

Cei doi tovarăşi au încasat fiecare câte 5587 lei. Partea

oamenilor dela năvoade a fost de câte 556 lei fiecare sau câte 70 lei lunar.

2. Lipoveanul *Chirilă Simion* a pescuit în 1907/908 Dunărea Veche cu 12 oameni ca muncitori; a pescuit timp de 5 luni.

Câştigul total a fost de lei 8654, bani 60.

Partea lui Chirilă Simion a fost de lei 4667, iar a muncitorilor câte 340 lei, aproximativ 70 lei lunar.

3. Lipoveanul *Anihie Ivanov* a pescuit în 1907/908 balta Piatra-Fetei, împreună cu 8 ajutoare dela Noembrie—Martie, adică timp de 5 luni.

Câştigul total a fost de lei 7057, bani 15.

Partea lui Anihie a fost de 3920 şi a ajutoarelor câte 392, aproximativ câte lei 80 lunar.

4. Lipoveanul *Mihail Silai* a pescuit în anul 1908/909 privalul Titcovul împreună cu 8 ajutoare în timp de 4 luni.

Câştigul total, lei 7425, din care lei 4176 a revenit lui Mihai Silai, iar la lucrători câte 464 lei aproximativ 100 lei lunar.

In tot restul anului, aceşti lipoveni se ocupau şi cu plugăria, unii din ei având pânăla 12 hectare proprietate.

Au emigrat în adevăr pescari din cauză că nu mai aveau câştig, dar nu lipovenii care au plecat la Manciuria. Au plecat odată, în trecut, nişte lipoveni dela Sarichioi în Turcia, când Razimul devenise cu totul neproductiv din cauza arendaşilor; şi au plecat iarăşi acuma pescarii de Morun de pe malul Mărei dela Constanţa (s'au dus la Alexandria) şi cegarii de pe Dunăre, etc., din cauza măsurilor luate în anul acesta pentru eftenirea peştelui, care i-a făcut să-şi piardă tot capitalul ce-l aveau.

Cu aceasta cred că am dovedit în deajuns cât de neserioasă e campania ce se duce în contra Serviciului pescăriilor pe tema emigrărei lipovenilor în Manciuria, şi cât de condamnabil este acela care printr'un act oficial aduce asemenea acuzări absolut nejustificate în contra unui Serviciu al Statului, nedându-şi măcar seama că prin asemenea invenţiuni dă putinţa duşmanilor Statului nostru să ne descrie ca barbari.

Pentru a dovedì cu fapte aceste persecuţiuni ale pescarilor autorul a mai citat o mulţime de neadevăruri, etc., pe care, pentru

a le rectificà pe toate, ar trebuì să dăm o cu mult prea mare extensiune acestui raport dejà prea lung.

Toate aceste invinuiri sunt însă aceleași care au mai servit încă și în vechile campanii. Și am avut ocaziunea de multe ori a arătà cum stau lucrurile în adevăr și mai cu seamă în ultimul meu raport intitulat «Exploatarea în regie a pescăriilor Statului», care a fost publicat în Monitorul Oficial dela 1 Aprilie 1905, prin care, răspunzând Camerei de Comerț din Galați, am arătat cu deamănuntul toate raporturile dintre Stat și pescari, dijmele, etc.

Voi arătà dar aici numai vre-o câtevà exemple din care se va vedeà ce valoare au:

d) La pag. 19 autorul afirmă că *«pescarii trebue să aștepte «câte 2—3 săptămâni la Tulcea sau la Galați la ușa Ad-ției pentru «a-și scoate permisul de pescuit»*.

De fapt însă în Delta Dunării sunt 18 agenții de pescării foarte ușor accesibile dela orice sat, care imediat la cererea pescarilor le eliberează permisul de pescuit. Mai mult încă pentru a nu-i face pe pescari să plătească costul permisului înainte de a fi câștigat, ei sunt lăsați să pescuiască câte o lună și mai bine și li se oprește apoi costul permisului din vânzarea peștelui adus de ei.

Deci, iarăși o inexactitate.

e) Pentru a dovedi mai mult șicanele ce se fac pescarului, autorul afirmă mai departe că *«nici permisul de pescuit nu e su- «ficient, ci pentru fiecare instrument pescarul trebue să aibă o nouă «aprobare și pentru fiecare apă: Dunăre, Gârlă, Ghiol, Lac, Japcă, «etc., iar după toate acestea peștele ce-l prinde este obligat să-l ducă «la anumit chernagiu: fie el ori cât de departe, etc. ,etc.»* (pag. 19).

Toate susțineri absolut inexacte:

Pescarul cu permisul său de pescuit e liber a pescui și în Dunăre și în toate bălțile mari, adică în majoritatea apelor fără a mai cere vre-o învoire specială; numai în bălțile și gârlele închise cu garduri, unde pescuitul este concesionat prin contracte, sau în apele unde e o prea mare aglomerare de pescari din cauza grămădirei peștelui la anumite epoce și unde deci unul împie-

decă pe altul, — numai acolo intervine agentul pentru a ţine ordinea.

De altfel pentru o pescuire sistematică a apelor este nevoe de o distribuire raţională a pescarilor, neputându-se permite de ex., ca să se pescuiască o baltă în timpul verei, când Crapul este în epoca de creştere maximă; şi ştim că dacă-l vom lăsa până toamna, vom avea din aceiaşi baltă o producţie aproape îndoită. De asemenea nu putem permite ca de exemplu la un cot de Dunăre sau la Mare în faţa gurilor, unde se ştie că vin Moruni mai mulţi, să-şi aşeze cârligele mai mulţi pescari, decât poate suportà acea suprafaţă de apă, căci în acel caz unul ar împiedeca pe celalt să prindă şi sfârşitul ar fi o mare bătae între ei cu omoruri, etc., cum dejà s'a întâmplat de atâtea ori.

O asemenea concepţie despre libertate în adevăr nu este aceia a unei administraţiuni serioase şi e de mirare că o găsim într'un act oficial emanat dela un influent funcţionar administrativ reprezentant al ordinei şi păcei între locuitori.

Tot astfel numai o pură invenţiune este şi aceia, când afirmă că *«pescarul este obligat a-şi duce peştele la anume cherhanagiu, fie el oricât de departe»*.

Pescarul este liber a-şi duce peştele ce-l prinde la orice cherhanale vrea el, cu condiţie numai că acea cherhana să fie autorizată a funcţiona, adică să îndeplinească condiţiunile prevăzute în regulamentul special pentru cherhanale; cu alte cuvinte, să nu ducă peştele la aşa zisele cherhanale de felul colibelor de stuf, despre care am vorbit mai înainte, pe care le deschideau înainte cârciumarii şi tot felul de speculanţi în baltă pentru a face camătă cu pescarii şi a deprecia peştele Statului, păstrându-l şi sărându-l în condiţiunile cele mai proaste de higienă.

f) Dar nu s'a isprăvit încă cu seria acuzaţiunilor nedrepte pentru a arăta cât de jupoiat este pescarul de Serviciul pescăriilor: *«Vrea pescarul să construiască o colibă la punctul de pescuit, «taxă; vrea să ia stuf din baltă spre a-şi construi coliba, spre a-l «întrebuinţa pentru foc, etc., taxă. Apoi i se pune pescarului datoria «ca în mod gratuit să cureţe, să adâncească, să întreţie pe spezele «sale gârla ce alimentează ghiolul unde pescueşte... Le-a plătit pe*

«toate, le-a făcut pe toate, dar pescarul încă nu este liniştit. Agentul «pescăriei, etc., etc.»

Citez înadins măcar în parte propriile cuvinte ale autorului, pentru a se vedeà acest act oficial în ce stil de agitator este scris ; toate acestea sunt iarăşi sau exagerări sau neadevăruri.

Adevărul este : înainte, când terenurile din Deltă se administrau de alte Servicii din Minister prin şefi de ocoale silvice sau domeniale, se percepeau de aceştia o chirie anuală de câţiva lei pentru orice teren al Statului pe care se făcea o construcţie. Incă de atunci am cerut desfiinţarea acestor taxe pentru colibele de pescari.

Trecând administraţiunea acestor terenuri în seama Serviciului pescăriilor, dela 1907 s'a desfiinţat orice taxă pentru colibele de pescari şi se plăteşte o chirie anuală mică — de câţiva lei — numai pentru terenurile pe care aceştia îşi fac case permanente.

Deci, afirmarea e neadevărată.

Cu stuful, e asemenea un neadevăr şi o exagerare.

Adevărul e că orice pescar, care îşi tae stuf pentru a-şi fase colibă ori coteţe de pescuit, etc., — *nu plăteşte nimic.*

Se fac însă cu toţi locuitorii din sate contracte agricole pentru stufărit, pentru care plătesc 2—7 lei pe an după regiuni, de familie, având pentru aceasta dreptul a-şi tăià în tot cursul anului stuf pentru construcţii, pentru combustibil, primăvara stuf verde pentru vite, etc., etc.

Aceste feluri de învoieli se fac de zeci de ani, încă înainte de a fi existat Serviciul pescăriilor şi veniturile lor se treceau întotdeauna la un capitol special din bugetul Statului, iar noi nu am făcut decât a le micşorà, unde s'a putut, cel puţin pentru pescari.

Tot aşa e cu curăţitul gârlelor : dacă un pescar are o gârlă în concesiune, în care îşi pune garduri pentru a prinde peşte, desigur că e dator să o îngrijească şi să o cureţe, să scoată toamna parii şi piatra ce a pus-o la fund ca să ţie gardul, etc.

Toate acestea, în virtutea unui contract. Dacă nu ar curăţì şi nu ar îngrijì gârla, desigur că nu ar prinde nimic. A spune însă că toţi pescarii sunt obligaţi a curăţì gârlele pe socoteala lor, este iarăşi un neadevăr.

Cred că s'a putut vedeà până aici în destul mijloacele prin care d-l Prefect Atanasiu vreà să arate modul cum se jupuește pescarul și pot acum să mă opresc, putându-și face fie-cine o idee și despre valoarea restului.

Voi trece dar la celelalte acuzațiuni ce ni le aduce.

III. Naționalizarea Pescăriilor

D-l Atanasiu ne acuză că: *«nu s'a făcut absolut nimic pentru «naționalizarea pescăriei și totul s'a redus la fraze deșarte»*, ba încă mai mult zice că trebue făcută *«o colonizare cu sacrificii din «partea Statului, iar nu cu prigonirea celor care au fost aduși «pe aici....»*.

E foarte curios că fostul Prefect caută a ne atacà acum chiar și pe această temă, când e știut câtă osteneală și-a dat d-l Dr. Ionescu, administratorul pescăriilor din Tulcea, de a deprinde Românii la pescuit, ori la comerțul și prepararea peștelui și că tocmai autorul în calitate de Prefect a căutat prin toate mijloacele să facă cu neputință aceasta.

Voi cità numai câteva exemple constatate oficial cu acte, spre a se vedeà modul cum a procedat d-sa:

La Sf. Gheorghe, care este cel mai mare centru pentru pescuitul Morunului, cherhanagii și pescarii mari erau numai greci și ruși. Acum doi ani, și-a construit acolo și un român Chirilă Samoilă o cherhana în condițiuni foarte bune de higienă, etc. A pus tot avutul său, zestrea nevestei și restul l-a luat cu împrumut. Deschizând cherhanaua, pescarii au început a venì toți la el căci nu făceà cămătărie și'i plăteà bine, de aici o serioasă concurență pentru greci. Nu au trecut de cât câteva luni și de și aveà autorizare în regulă pentru această construcție, se trezește cu o adresă oficială din partea Sub-prefectului, care-i zice că: *«din ordinul Prefecturei să-și dărâme până în două luni cherhanaua, de oarece Consiliul de higienă a găsit că nu e așezată în linie»*. Un motiv mai neserios ca acesta nici nu se puteà găsì pentru a șicanà pe un pescar, care-și vedeà deodată tot avutul amenințat din cauza bunului plac al Prefectului.

Un alt exemplu:

La punctul Mila 23, în vechiul canal al Sulinei, și-a construit cu autorizarea Serviciului pescăriilor o cherhana bună un român, Tănase Ștefănescu, absolvent al Școalei comerciale superioare din Galați, care înainte fusese mai mulți ani contabil la diferiți pescari mari din Deltă. El a umplut balta cu pământ făcându-și lângă cherhana pe pământul înălțat de dânsul un dam de ținut vitele, etc. La acest punct mai erau două cherhanale ținute de doui greci. Cum a început concurența, grecii s'au plâns Prefectului și deodată Ștefănescu se trezește cu o adresă din partea comunei Caraorman, prin care i se trimetea o deciziune a Consiliului Comunal, concepută cam în termenii următori: *«Pe teritoriul acestei comune la Mila 23 s'a «pripășit un individ numit Tănase Ștefănescu, care și-a permis a «injura pe d-l Prefect. Consiliul decide expulzarea acestui individ «de pe teritoriul comunei....»* etc., etc. Consiliul comunal dela Caraorman — un sat în mijlocul Deltei — înseamnă niște pescari ruși, care măcar nu știu citi. Decizia era făcută de Secretarul comunal și se vede bine din ordinul cui...

Peste câtevà zile însă, se mai vede și citat la judecătorie, că e dat în judecată pentru a-și dărâmà damul de vite pe care l-ar fi construit fără autorizarea prealabilă a autorităților administrative (el aveà însă autorizarea Ministerului Domeniilor, proprietarul acelui teren). De altfel cu mare ușurință s'a dat în același timp, permisiune unui ovreiu de a așezà în această localitate și a deschide cârciumă, deși pescarii singuri au protestat.

Alt exemplu:

Cu raportul No. 4.116 dela 1 Mai 1910, Ad-torul pescăriilor comunică că a stabilit 20 de familii de însurăței români dela Zibil la Mila 23 din vechiul canal al Sulinei (sat lipovenesc) ca să se ocupe cu pescuitul; le-a dat pe credit bărci și instrumente de pescuit și a cerut Ministerului să le dea lemne din pădurice pentru a-și face case. Acestora însă nu li s'a permis de autoritățile comunale să-și construiască case și au fost alungați de aici de lipoveni cu concursul autorităților administrative,

deşi locul unde era să-şi construiască casele aparţinea Ministerului Domeniilor erà liber, şi la o distanţă de 3 mile de satul lipovenesc. Astăzi n'au mai rămas aici decât două familii; ceilalţi au plecat înapoi.

Alt exemplu:

Pe malul Razimului din partea stângă dela gura Dunăvăţului se formează nişte japşe, în care se adună peşte. Ad-ţia pescăriilor a permis la o ceată de pescari mici, din care majoritatea Români, să închidă cu garduri aceste japşe. Lipovenii din Sarichioi văzând că acolo este peşte, au reclamat Prefectului că, ce caută acolo Românii de le închide peştele. Prefectul le-a spus că peştele este al tuturor şi nimeni nu are voie să-l închidă; atunci lipovenii s'au dus de au rupt gardurile românilor şi s'a încins o bătae teribilă între ei, care s'a terminat cu câtevà capete sparte şi cu avutul distrus al acelor pescari mici, care cheltuiseră cu materialul şi munciseră câtevà luni cu închiderea şi paza peştelui.

Aşi puteà să citez multe asemenea exemple, dar cred că acestea sunt de ajuns, pentru a ne arătà cu ce dificultăţi am fost siliţi să luptăm într'o asemenea delicată chestiune, pentru a ajunge a vedeà apoi pe d-l Prefect sub administraţia căruia s'au petrecut aceste fapte, vorbindu-ne de naţionalizm şi făcându-ne acuzări că «nu s'a făcut nimic pentru naţionalizarea pescăriei».

De fapt, Serviciul pescăriilor, graţie silinţelor ce şi-a dat d-l Dr. D. G. Ionescu, a făcut deja foarte mult în această privinţă şi se lucrează cu toată inima la rezolvirea acestei mari chestiuni. In toate satele româneşti de pe malurile Dunării şi ale Razimului, unde Românii se lăsaseră cu totul de pescărie, făcând loc lipovenilor, astăzi au început cu toţii a se ocupà cu pescuitul. Prin micile aconturi ce li s'au dat, şi-au făcut cu toţii năvoade şi azi pescuesc în foarte mare număr pretutindeni.

Iată câtevà cifre:

In 1907, din 4.490 pescari avem 907 români.

In 1909, din 5.231 pescari avem 1.279 români.

In adevăr d-l Atanasiu în dorul de a arătà că nu s'a făcut nimic şi că nu sunt Români pe aici şi-a alcătuit un fel de statistică care însă păcătueşte prin aceia că a uitat să pue tocmai 19 din comunele cele mai principale, unde s'a eliberat în timpul din urmă permise de pescuit la Români, ca: Văcăreni, (89 pescari români), Luncaviţa (54), Rachelu (40), Principele Carol (39), Enişala (50), Sarighiol (35), Zibilu (14), Hagighiol (30), Babadag (10), Sarinasuf (14), Câşla (8), Isacea (18), Beştepe (12), etc.

Vedem dar că şi în această privinţă a afirmat lucruri cu totul contrarii adevărului.

IV. **Veniturile Pescăriilor**

După d-l Prefect Atanasiu nici măcar mărirea veniturilor pescăriilor nu este reală: *«ele se datoresc unui simplu miraj»*.

Şi, pentru a dovedì aceasta, afirmă că Serviciul pescăriilor, administrând tot teritoriul Deltei şi arendând locuitorilor terenurile de cultură, păşune, stufărit, încasează toate aceste arenzi, trecându-le ca venituri ale pescăriilor.

Iarăşi atâtea afirmaţiuni cu totul contrarii adevărului.

In realitate veniturile pescăriilor se trec în bugetul de venituri al Ministerului Domeniilor la un capitol special (Cap. 72) intitulat *«Bălţi şi Pescuit»*, la care în exerciţiul expirat 1909/910, s'au încasat 5.250.000 lei, după cum se vede în situaţia financiară publicată de Ministerul de Finanţe (pentru aceste pescării cu sistemul arendărilor Statul încasà înainte de 1895 numai 740.000 lei). In acest capitol nu se trec decât numai şi numai veniturile provenite din vânzarea peştelui. Veniturile din păşunatul în Deltă şi arendarea terenurilor de cultură se varsă la un alt capitol (art. 64 din bugetul Ministerului Domeniilor, intitulat «Venituri domeniale din Dobrogea»), pentru care este prevăzut pe exerciţiul curent o sumă de 900.000, din care 300.000 sunt de la terenurile din Deltă. Veniturile din din stufării se varsă de asemenea la un capitol special intitulat «Stufăriile din Dobrogea» (Cap. 71 din bugetul Ministerului Domeniilor, evaluări 40.000 lei).

Dacă dar venitul pescăriilor din Delta Dunării (Sect. VI) a crescut dela 300.000 la 2.7000.000 lei anual, — *aceasta provine numai și numai dela pescăriile propriu zise și orice încercare de a arătà că e altfel, este numai o patentă neexactitate menită a induce lumea în eroare.*

Dar pentru a mai aveà și altfel de explicații a creșterei venitului pescăriilor, am arătat dela început cum D-l Prefect în darea sa de seamă oficială exagerează și inventează o serie de taxe, pe care Statul le-ar luà dela pescari, ca d. ex.: *«taxa de cheaj»*, pe care în realitate o ia Ministerul Lucrărilor Publice dela vasele de transport mai mari de 2000 kgr., — *«taxa de hamalâc de* 2⁰/₀ care în realitate n'are nimic a face cu Statul, ci o plătesc pescarii direct hamalilor din port și e numai de 20 bani la suta de kilograme (deci o exagerează de 20 de ori),— *«taxa de cântar»* de 1⁰/₀, care am arătat că e numai de 10 bani suta de kilograme, deci e exagerată și ea de 10 ori, etc., etc.

In sfârșit după D-l Prefect, *«alt chip de a mări veniturile este urcarea treptată a dijmei»*. Dar, nici această afirmațiune nu este exactă.

Prin raportul meu suscitat asupra exploatărei în regie a pescăriilor Statului publicat în Monitorul Oficial dela 1 Aprilie 1905, am arătat cu deamănuntul întreaga chestiune a învoelilor cu pescarii și deci și chestiunea învoelilor la parte, așa zisă în dijmă.

Am arătat acolo și o serie de cifre scoase din registre, din care se vedeà cât încasează pescarii ca parte a lor, căci în definitiv la aceasta voește să ajungă autorul: a arătà că Statul își mărește veniturile jupuindu-și muncitorii. S'a văzut însă că câștigul pescarului nu este de loc în raport invers cu dijma ce o plătește, ci depinde de înlesnirea cu care se face pescuitul, de calitatea peștelui, de apropierea de piața de desfacere, etc., așa că adeseori pescarii cari plătesc dijme mari, au câștiguri cu mult mai mari decât pescarii care, muncind tot atâta, plătesc dijme mici.

Pe de altă parte s'a văzut cu cifre că câștigurile ce le realizează pescarii, sunt incomparabil mai mari decât câștigurile

ce le realizează muncitorii în orice altă ramură de producţie din ţară (a se vedeà acest raport pag. 8, precum şi cifrele arătate mai sus pentru câştigul lipovenilor ce au emigrat din Caracaliu).

Deoarece prin înmulţirea necontenită a pescarilor, numărul celor ce cereau a fi învoiţi în bălţile sau gârlele cele mai productive, unde pescuitul este mai lesnicios (în apele închise cu garduri) creşte din zi în zi şi ajunge a fi cu mult mai mare decât pot suportà acele ape, s'a ajuns a se pune la licitaţie pe baza unui caiet de sarcine pescuitul din fiecare din aceste ape. Cu sistemul acesta al licitaţiei însă s'a făcut o concurenţă prea mare între pescari, aşa că urcaseră dijmele la unele bălţi foarte mult. In urmă, unii cămătari şi mai cu seamă numitul Osip Pavlov, cel cu emigrarea, găsiseră mijlocul de a face o adevărată speculă din aceasta, oferind dijme enorme şi îndepărtând pe toţi pescarii serioşi; ei ajunseră cu modul acesta a monopolizà aproape pescuitul şi astfel să speculeze pe pescarii mici.

Văzând această stare ce se creiase, s'a renunţat a se concesiona pescuitul prin licitaţie şi s'a fixat şi pentru acele ape dijme din oficiu, făcându-se învoeli numai cu pescarii adevăraţi şi mai cu seamă cu pescarii mici pe care-i grupăm în «companii de tovărăşie».

Rezultatele date de acest sistem sunt excelente, atât pentru starea materială a pescarilor cât şi pentru buna gospodărie a bălţilor.

Iată un tablou, în care se arată cum s'au scăzut dijmele la bălţile ce se concesionau prin licitaţie din Administraţia de Tulcea în ultimii ani:

BĂLŢILE	DIJMA IN: 1905/906 prin licitaţie	DIJMA IN: 1910.911 fixată din oficiu
Bălţile din regiunea Somova	71%	60%
Murughiol şi bălţile dela Mahmudia	70%	50%
Fortuna Obretin	66%	50%
Bălţile secţia V (Piatra Călcată, Ciulneţul, Lăţimea, Crapina, Jijila, etc.)	70—78%	60—53%
Gârlele de chefal dela Sinoe	64%	50%

In afară de aceste ape, pentru cari se fac învolei speciale, dijma generală la noi este de 30 % la Dunăre și 45 % la baltă, pe când am arătat că alături în Basarabia dijma generală la baltă e de 60 %.

Astfel stând lucrurile cred că nici un om de bună credință nu poate afirma că Statul pentru a-și mări veniturile urcă mereu dijmele în dauna pescarilor.

Din toate acestea vedem dar că și afirmațiunile că veniturile pescăriilor sunt numai «o falșificare de cifre şi rezultatul unei fiscalități împinse până la ultimele limite» este și ea o invențiune ca toate celelalte pentru susținerea căreia autorul reproduce toate vechile neadevăruri și exagerări ale consorțiului foştilor arendași-comisionari și cămătari, care puneau la cale campaniile contra Serviciului pescăriilor. Cu astfel de «fiscalitate împinsă până în ultimele ei limite», am ajuns ca numai într'un timp de 4 ani dela 1906/907, veniturile pescarilor muncitori din Delta Dunării (Secția VI) să crească peste dublu; pe când în 1906/907 partea cuvenită pescarilor de aici a fost de 1.747.880 lei, la 1909/910 s'a urcat — crescând treptat în fiecare an — la 3·673.247 lei.

Iată cum a jupoiat Statul pe pescari căutând să-și facă venituri mari pe spetele lor!!

Cu aceasta ar trebui să închei, căci cred că oricine s'a putut cu îndestulare convinge ce ascunde în realitate acest raport oficial.

Cum autorul n'a putut să lase însă nespeculată și populara chestiune a «scumpirei peștelui» pentru a profita de starea spiritelor in folosul campaniei ce o pornește contra Serviciului pescăriilor și cum această temă a și fost foarte utilizată de dușmanii acestui Serviciu, pentru a zăpăci lumea și a-și duce campania lor înainte, voi profita de această ocazie pentru a arătă cum stau lucrurile în realitate și în această privință.

V. Scumpirea peştelui

Este ştiut şi simţit de toată lumea că în ultimul timp toate s'au scumpit şi viaţa s'a îngreuiat mult.

De asemenea este ştiut că această scumpete nu e numai la noi, că a cuprins toate ţările din lume şi pretutindeni se caută a se găsi mijloacele pentru a-i combate efectele ei.

Cauzele acestei scumpiri de pretutindeni sunt şi ele în cea mai mare parte generale şi trebuesc căutate în schimbarea condiţiunilor generale de producere şi desfacere a mărfurilor, în epoca ultra protecţionistă în care trăim, în urcarea preţului muncei şi reducerea zilei de lucru la 8 ore în ţările din Apus, în formarea de trusturi şi carteluri în diferitele ramuri de producţie industrială, în eftenirea banului, etc., etc.

Şi la noi în ţară, această scumpire apasă greu asupra unor clase din populaţia noastră şi mai cu seamă asupra muncitorilor intelectuali, funcţionari, etc., ale căror venituri nu au crescut în mod proporţional cu urcarea preţurilor. Cea mai apăsătoare este scumpirea productelor de prima necesitate şi din acestea mai cu seamă scumpirea locuinţelor, îmbrăcămintei şi a alimentelor. Preţul alimentelor s'a urcat pentru unele — ca de ex. : brânza, care forma baza alimentaţiunei ţărănimei noastre, — a ajuns a se întreì şi împătrì. Chiar carnea, ouăle, laptele, fructele, legumele, păsările şi toate celelalte s'au urcat.

Intre productele alimentare principale dela noi este şi peştele de lux ca: cega, şalăul, icrele negre, etc., care s'au scumpit foarte mult din cauza exportului; peştele ordinar, pe care-l mănâncă poporul şi peştele sărat, s'a scumpit şi el înedajuns, însă incomparabil mai puţin decât celelalte producte alimentare şi aceasta numai graţie măsurilor severe luate de Serviciul pescăriilor şi organizărei vânzărei en gros prin licitaţiune publică, care excludea orice fel de speculaţiune şi deci orice fel de scumpire artificială. Scumpirea artificială a acestui product provine mai cu seamă dela vânzarea în detaliu — unde încetează rolul Statului, care e numai proprietar de pescării — aceasta fiind lăsată sub supravegherea comunelor şi încurajată de ele prin

órganizarea halelor, permite şi înlesneşte chiar o mare speculaţiune.

Contra acestei scumpiri artificiale a alimentelor este de sigur de datoria guvernelor de a luà măsurile necesare pentru a se reduce din nou pe cât posibil preţurile obiectelor de prima necesitate. Pentru a se putea luà asemenea măsuri cu succes trebueşte ca în afară de cauzele generale de scumpete în contra cărora Statul e dezarmat, să se studieze cu deamănuntul cauzele speciale de urcarea preţurilor care să se combată, să se înlesnească producţia în stil mare pentru a se produce mai eftin, să se apropie pe consumator de producător eliminând pe cât posibil orice putinţă de speculă prin intermediari inutili, etc. Asemenea măsuri pentru eftenirea produselor noastre alimentare am propus în calitate de Secretar-general al Ministerului Agriculturii şi Comerciului printr'un raport care s'a publicat în «Buletinul Ministerului Domeniilor», prin care arătam şi nevoia de a se instituì în toate halele din ţară vânzători oficiali, care să vândă prin licitaţie publică orice fel de producte pe care le vor primì direct dela producător şi în special de la ţărani (vezi rap......). Prin aceasta s'ar fi făcut un dublu bine dându-se posibilitatea ţăranilor să-şi vândă produsele lor — unt, brânză, ouă, păsări, fructe, legume, etc. — pe un preţ mai bun, scăpându-i astfel de specula intermediarilor, iar pe de altă parte s'ar fi procurat populaţiunei orăşeneşti produse alimentare mai eftine.

Un memoriu special conţinând toate măsurile ce se pot luà pentru eftenirea peştelui şi modul cum trebue organizat comerţul în acest scop, l'am prezentat de asemenea încă din 23 Febr. 1910 înreg. la No. 24951. Măsurile ce le-am propus în acest scop, cer de sigur o muncă grea şi îndelungată, ele însă sunt singurele care ne pot duce, în limitele posibilului, la rezultate sigure. Aceasta însă fără ca prin aceste măsuri să se lovească în interesele justificate ale unei numeroase populaţii de pescari şi să împiedece desvoltarea normală a unei ramuri de producţie atât de importantă ca pescăria, care joacă un rol atât de însemnat în economia noastră naţională, fiind singură prin care suprafeţe foarte

întinse din teritoriul nostru pot fi puse în valoare şi care dă o ocupaţie rentabilă la o însemnată parte din populaţia noastră.

Măsurile propuse de mine — bazate pe o cunoaşetre desăvârşită a acestei ramuri de producţie — din nenorocire nu au fost admise şi s'a pus în aplicare un alt sistem de măsuri cu totul opuse, bazate pe suprimarea vânzărei peştelui prin licitaţie publică şi vânzarea sa cu preţuri fixe stabilite de Minister, la comercianţii detailişti.

Cu toate părerile contrarii ce le aveam şi pe care le-am arătat oficial într'un voluminos raport ce l-am prezentat Ministerului, gândindu-mă că sunt om şi pot să mă înşel, am aplicat acel sistem cu cea mai mare scrupulozitate spre a urmărì rezultatele ce le va da şi spre a vedeà dacă poate contribuì întru câtva la rezolvirea problemei ce ne-am propus-o, de a efetnì peştele şi în special peştele ordinar pentru ţărănime.

Observaţiunile mele asupra rezultatelor ce le-a dat o aplicare de 8 luni ale acestui sistem, le voi arătà într'un memoriu special, arătând totodată şi ce e de făcut spre a ajunge mai repede la rezultatul dorit: eftenirea peştelui.

Astfel stă azi chestiunea scumpirei peştelui şi încercările ce s'au făcut până acuma pentru eftenirea sa. Era însă cu neputinţă ca cei interesaţi să nu caute a'şi face şi din această chestiune o armă în contra Serviciului Pescăriilor. Şi încă ce armă, pentru a-l arăta opiniunei publice ca pe acela care a scumpit hrana poporului şi a-l face odios tuturor. Şi în adevăr de ani de zile prin broşuri, articole şi notiţe prin gazete, prin şoapte, prin discursuri vehemente ţinute în localuri publice şi prin trenuri şi tramvaie, etc., se caută mereu a se convinge lumea că astăzi nu te mai poţi atinge de un peşte, că peştele Statului se vinde la Viena şi Berlin cu preţuri de nimic, iar aici se dă pe preţuri exorbitante, că ţăranul care înainte mânca numai peşte, azi e lipsit de hrana sa favorită, etc., etc., şi toate acestea din cauza Serviciului Pescăriilor care speculează în mod neruşinat cu

peştele, spre a se lăuda cu venituri mari strânse după spatele poporului, etc. etc.

In raportul meu dela 1905 asupra memoriului Camerei de Comerț din Galați, am și arătat ce e cu toate aceste invențiuni și am și pus față în față, cotele oficiale de vânzarea peștelui în halele dela Berlin și Viena cu cotele piețelor noastre, *din care s'a văzut că acolo prețul peştelui e de 5—10 ori mai mare ca la noi.* Toate aceste însă au fost uitate repede și astăzi revine din nou d-l Prefect Atanasiu pe un ton încă mai vehemnt și insinuant cu toate acele vechi acuzațiuni, spre a le repune din nou printru'un act oficial în serviciul campaniei, dând — sigur de isbândă — pe această temă asaltul principal contra Serviciului Pescăriilor.

Aceleași inexactități sunt așa zisele «fapte» pe care se bazează autorul pentru a-și dovedi afirmările sale făcute cu atâta uşurință, în scopul de a ponegri tot mai mult exploatarea în regie a pescăriilor, și a face lumea să le creadă.

Voi arăta dar aici care este valoarea și a acestor așa zise «fapte» dejucând astfel şi această nouă formă a vechei campanii, aceiași care continuă dela 1895 până azi.

D-l Prefect în darea de seamă oficială începe prin a afirma că *«scumpirea peştelui este un fapt» «şi acest fapt palpabil rezultă «firesc din modul cum s'a organizat pescăriile Statului».* Să vedem dar prin ce fel de fapte crede autorul că poate să dovedească această legătură care ar exista între scumpirea peştelui şi între modul de exploatare al pescăriilor Statului.

Pentru aceasta d-sa începe mai întâi cu o serie de exagerări și neadevăruri spre a dovedi enorma importanță a peştelui ca aliment al ţăranului nostru: *«scoaterea peştelui din alimentațiunea generală constitue o primejdie cu adevărat socială» (!!!)...*

«Era de neînchipuit ca tocmai Statul — spre a realisa vre-o «câteva milioane—să reducă încă un aliment aşa de răspândit în «hrana curentă cum era peştele altă dată»... «Nu se poate justifică «însă ca pentru aceste câteva milioane, să se scumpească un aliment «al cărui aproape unic proprietar este Statul»... «Această tendință

«(de scumiprea peştelui) putea duce până la aparenţa unei adevărate «afamări» (!!!)...

Exagerările le poate vedea oricine cât sunt de neserioase când se afirmă că lipsa de peşte «este o primejdie socială» şi că poate «duce până la aparenţa unei adevărate afamări». Vrea să zică nici mai mult nici mai puţin, a dat foametea în ţară din cauza lipsei de peşte şi cauza acestei mari calamităţi este că Statul nu şi-a mai arendat pescăriile sale, ci le exploatează în regie!!!

Dar nu se poate nici măcar susţine că peştele face parte din hrana curentă a ţărănimei, căci producţia de 25 până la maximum 30 milioane kgr. de peşte pe care o dă întreaga ţară, ce poate ajunge ea pentru o populaţie de peste 6.850.000 de de suflete? Aceasta nu revine nici la 4 kgr. de peşte pe an de cap. Nu se vede dar cât de lipsită de seriozitate este această afirmaţiune pusă cu atâta dibăcie în circulaţie de toţi cei ce duc campaniile lor interesate afirmând că «peştele este hrana ţăranului nostru» «că peştele este un aliment popular» etc., etc.

Adevărul este că ţăranul mănâncă cu plăcere peşte când îl are, nu însă ca un aliment consistent de toate zilele, ci cum zice el «pentru a'şi îndulci hrana». Adevărul este de asemenea că proprietarii şi arendaşii noştri în timpul muncilor agricole, când brânza şi pastrama sunt prea scumpe, cumpără peşte sărat pentru a-l da la muncitori şi aceştia îl mănâncă cu plăcere. De aceea în totdeauna la Galaţi vânzarea cea mai mare de peşte sărat se face numai în epoca muncilor mari agricole; în anii când brânza e eftină, cum a fost de ex. în primăvara anului 1910, cererea de peşte sărat a fost mai mică, iar în anii când brânza e scumpă, cererea e atât de mare în cât preţurile se urcă foarte mult.

Adevărul e asemenea că în afară de satele situate în apropierea vre-unei ape mari până la o distanţă unde pot ajunge căruţele cu peşte, săteanul nu a consumat şi nu consumă peşte căci nu are de unde-l lua; peştele proaspăt nu-l are nici odată, iar cel sărat îl ia la zile mari de vre-o câte va ori pe an, când îl aduce cârciumarul sau când merge el cu vre-o ocazie la târg.

Acesta este adevărul; afirmarea dar «*că peştele face parte din hrana curentă a ţărănimei noastre*» este un neadevăr pus intenţionat în circulaţie de cei interesaţi, ştiind că fiind vorba de ţărănime campania va prinde mai bine. De altfel e ştiut că de un timp propunerile pentru toate afacerile cele mari se prezintă ca măsuri pentru «pentru îmbunătăţirea soartei ţăranului» etc. Doar şi cererea de concesiune a 900.000 hectare din lunca Dunării pe 200.000 lei pe an se prezinta «pentru a face operă patriotică şi a da ţăranilor pământ de cultură».

Inexact este de asemenea când se afirmă că Statul este aproape unicul proprietar al pescăriilor din ţară şi că dar Statul cu bună ştiinţă, pentru a realiza câteva milioane, a scumpit peştele.

Adevărul este că Statul exploatează în regie numai o parte din pescăriile sale adică: pescăriile Dobrogei, Brateşul, Domeniul Brăilei şi pescăriile dela Călăraşi, toate celelalte bălţi din ţară dela Severin la Călăraşi şi Şanalul Dunării pe aceeaşi distanţă se exploatează de particulari, deci cel puţin 1/3 din pescăriile ţărei se exploatează de particulari şi aceasta nu însemnează că «Statul este aproape unicul proprietar» cum afirmă autorul, pentru a-şi putea acredita mai bine insinuarea că în adevăr Statul a scumpit peştele pentru a realiza câteva milioane.

Să vedem acuma cu ce ne dovedeşte autorul raportului că Statul a scumpit peştele. După d-sa cauzele scumpirei peştelui sunt următoarele: 1) Exportul excesiv, 2) Imputinarea peştelui, 3) Imputinarea pescarilor şi 4) Sistemul vânzărei prin licitaţiune publică.

Să luăm dar rând pe rând şi să vedem ce valoare au argumentele pe care le aduce autorul pentru sprijinirea afirmaţiunilor sale:

* * *

I. Exportul. — Pentru a arătà ce influenţă a avut exportul asupra scumpirei peştelui — şi nota bene că nu e vorba de peştele de lux ci de peştele ordinar care se consumă de popor— autorul începe ca de obicei prin a-şi stabilì premisele afirmând o inexactitate pe care apoi să'şi construiască argumentaţiunea sa. Iată dar cum începe: *Când Statul a luat pe seama sa exploa-*

«tarea pescăriilor a găsit, in Mare, Dunăre, bălți și gârle, o canti-«tate considerabilă de pește. Atunci și-au inchipuit cei puși cu con-«ducerea acestui important Serviciu că această bogăție numai are «sfârșit... și atunci Serviciul pescăriilor s'a dedat la o activitate «febrilă, încurajând pe toate căile exportul peștelui. Tratate, conven-«țiuni, contracte particulare și tot felul de înlesniri atrăgeau străinii «dornici de comerț și de câștig... Statul nostru a ajuns să ieftenească «peștele în Germania fără să băgăm de seamă că-l scumpește în «România»...

Am citat iarăși, cam mult, dar trebue, fiindcă fiecare frază conține cel puțin un neadevăr sau o insinuare. Așa de ex. am arătat la începutul acestui raport în ce stare s'au găsit bălțile dela Tulcea când s'au luat în regie și cât de mult scăzuse producția de aici, în cât țara noastră atât de bogată în ape, ajunse a importà cantități enorme de pește din Rusia. S'a văzut că locuitorii din satele de pe Razim începuse a emigrà de oarece nu mai aveau ce pescui, etc., etc. Aceasta erà dar în realitate acea mare cantitate de pește pe care zice autorul că a găsit-o Statul când a luat bălțile sale dela arendași pe care Serviciul pescăriilor ar fi exportat-o cu atâta grabă, despopulând bălțile, etc , etc.

Adevărul este că bălțile la 1895 erau într'o așà stare încât au trebuit vre-o câțivà ani de cruțare serioasă și de exploatare rațională pentru a le readuce la puterea lor de producțiune normală. După aplicarea acestor măsuri însă și în special după votarea legei pescuitului, bălțile s'au repopulat, producțiunea a crescut iarăși foarte mult, importul din Rusia a scăzut, ba încă prețul peștelui scăzuse atât de tare încât pe la 1897—98 am avut o adevărată criză de supraproducție. Pescarii nu mai eșiau la pescuit căci cheltuelile covârșiau suma ce o încasau pe pește la piață. Atunci în adevăr am cutreerat eu singur toate piețele Europei făcând cunoscut peștele nostru în străinătate spre a găsì astfel pe viitor în export o supapă de siguranță contra crizelor de supraproducțiune și totodată spre a pune în valoare peștele de lux.

Prin aceasta cred că s'a făcut un mare bine pentru nume-

roasa populațiune de pescari de aici, punându-le munca lor în valoare și ridicând în acelaș timp și valoarea proprietății Statului. Din ceace înainte Sf. Gheorghe (Caterleț) și Jurilofca — unde se face cea mai mare pescărie de morun din Marea Neagră — erau numai niște sate de robi în mâna câtorva cămătari greci, acuma prin exportul însemnat de icre ce se face, vedem o bună stare materială și o prosperitate necunoscută în satele noastre din țară.

De asemenea tot prin export s'a căutat a se găsi un debușeu pentru o serie de specii, care la noi nu aveau aproape nici o întrebuințare; așa de ex. sunt scrumbiile de Dunăre din care la noi se prind azi până la 3 și 4 milioane bucăți anual, dar pentru care în țară nu avem debușeu decât pentru cel mult 500.000 bucăți; în Rusia însă ele sunt foarte apreciate și ni se plătesc cu prețuri foarte bune, așa că azi pescarii noștri din toate satele Deltei pleacă primăvara la Dunăre și Mare, la pescuitul scrumbiilor și la Sf. Constantin și Elena se întorc cu câștiguri bune. Tot așa e cu chefalul din care avem anual o producție până la 600.000 kgr. și care în țară nu are aproape nici o intrebuințare — în toată țara nu se pot vinde nici 40.000 kgr. chefal pe an — și acestor specii li s'a găsit un minunat debușeu în Orient: la Constantinopol, Smirna, Egipet, Grecia, etc Toamna când începe pescuitul chefalului vin la Jurilofca comercianții din toate aceste locuri spre a cumpără la licitație și lasă bani mulți în urma lor, din care profită în primul rând pescarii. Asemenea tot în vederea exportului spre Orient a luat o desvoltare însemnată aici și industria sărărei și afumărei chefalului pentru cari unii pescari și-au făcut instalații destul de sistematice.

Din toate acestea pescarii câștigă sume mari și satul Jurilofca a devenit un însemnat centru pentru comerțul și industrializarea productelor de pescărie, pe când dacă n'ar fi fost exportul ar fi continuat a vegetà în starea în care l'am găsit la luarea în regie a pescăriilor.

Tot astfel este cu calcanul, care înainte aproape nu se pescuià de pescari noștri de oarece se vindeà numai cu 5

bani kgr. din lipsa de debuşeu, iar azi e un obiect principal de pescuit din cauza exportului la Constantinopol, etc., etc.

Şi tot astfel va fi cu diferite alte specii ca de ex. Cambula, care din lipsă de debuşeu nu are azi nici o valoare deşì e în cantităţi enorme în lacul Razim; cu Midiile care sunt în cantităţi extraordinar de mari pe tot fundul Mărei între capul Midia şi Mangalia, etc., etc., la toate acestea le vom căutà încetul cu încetul debuşeuri spre a pune astfel treptat în valoare o ramură însemnată de bogăţie a ţărei şi munca unei părţi însemnate din populaţiunea noastră.

Dar D-l Prefect Atanasiu nu ne acuză numai că am dezvoltat exportul care ar fi cauzat scumpirea peştelui; D-sa ar vreà să spue că Statul speculează ca fabricele de zahăr şi face contracte în străinătate vânzând peştele nostru pe preţuri de nimic pentru a-l scumpì în ţară. *«Dacă vrei să mănânci peşte românesc eftin trebue să mergi la Berlin»*. Aceasta este fraza ce mereu se şopteşte menită să producă efectul cel mare asupra opiniei publice şi care e pusă cu atâta dibăcie şi tenacitate în circulaţie de consorţiul care duce de atâţia ani campanie în contra noastră. Aceasta a fost dezminţită şi în Parlament de Ministrul Domeniilor, — D-l Ion Lahovari, — care a arătat cu cotele oficiale ale halelor din străinătate că peştele la Berlin e de 5—10 ori mai scump ca la noi şi de aceea D-l Prefect Atanasiu nu o spune pe faţă, în schimb însă o insinuiază prin comparaţii cu fabricele de zahăr: *«in această privinţă Statul nostru a călcat pe urmele şi a adoptat comoda politică a fabricelor de zahăr»* şi, pentru a precizà încă şi mai bine, adaogă: *«Aceasta ne face să plătim zahărul fabricat la noi in ţară, cel puţin îndoit decât se plăteşte acelaş zahăr exportat în Turcia»*.

Vrea să zică, insinuarea pe care autorul vrea să o facă în raportul său oficial e gata şi cititorul rămâne cu impresia că Statul vinde peştele în străinătate cum vând fabricanţii de zahăr zahărul, — astfel că în ţară îl plăteşte cel puţin îndoit ca în străinătate.

Pentru a fi încă şi mai complect şi a nu micşorà întru nimic neadevărul pus in circulaţie prin şoapte de cei interesaţi,

care zice că Statul face toate aceste speculațiuni în virtutea unor contracte de export al peştelui ce le are cu străinătatea, etc., D-l Prefect Atanasiu începe iarăși a face o întreagă frazeologie prin care nu precizează nimic, însă insinuează că Statul are contracte de export cu prețuri ridicul de eftine, etc.

Iată cum se exprimă D-sa: *«tratate, convențiuni, contracte «particulare și tot felul de înlesniri, atrăgeau aici străinii dornici de «comerț și câștig. Vagoane refrigerente, vase plutitoare,... duceau pe«ştele nostru, — cumpărat cu prețuri ridicol de eftine — până în «cele mai depărtate unghiuri ale Austriei și Germaniei»*.

In realitate știe azi ozi orice om de bună credință că Statul nu a încheiat cu nimeni nici un fel de contract pentru export de pește, afară de un contract încheiat la 1895 cu d-l Burda, pentru 200.000 kgr. de pește viu, care a fost imediat reziliat.

De asemenea afirmarea d-lui Prefect că *«Rusia cumpără dela noi peşte cu prețuri joase pentru a ni-l reîntoarce sărat cu prețuri fabuloase»*, etc., este un neadevăr. Rușii cumpărau dela noi morun, nisetru, icre negre și scrumbii, pe care le duceau la Odesa, Moscova, etc., pentru a fi consumate, iar peştele sărat ce-l importăm din Rusia este cosac și tarancă și vine dela Marea Caspică și Marea de Azov. In ultimii ani, fiindcă în Rusia s'au exploatat pescăriile cam cum cere d-l Atanasiu să se exploateze cele dela noi, despopulându-se cu totul apele, s'a produs o lipsă mare de pește și au început a veni comercianții din Varșovia ca să cumpere — la licitație — tot felul de peşte dela Galați și Brăila.

Cred că toate acestea sunt deajuns pentru a ne arăta prin ce mijloace caută autorul, în calitate de persoană oficială, să insiuueze tot felul de calomnii și să ducă o campanie odioasă agitând populațiunea în contra unui serviciu al Statului.

* * *

2. **Impuținarea peştelui.** Autorul începe prin a afirma că împuținarea peştelui *«este un fapt care nu suferă nici un fel de discuție»* și că *«peştele se împuținează din an în an»*. Iar cauzele

acestei împuținări sunt *«risipa făcută cu exportul excesiv al peștelui»* și *«faimoasele epoce de cruțare ale peștelui»*.

Apoi pe baza acestor afirmări, aduce tot felul de învinuiri Serviciului pescăriilor că nu a executat nici o lucrare, că nu curăță gârlele și fundul lacurilor, că nu desfundă cu draga gura Sf. Gheorghe, că nu a făcut basinuri pentru reproducerea speciilor scumpe de pește, că epocele de cruțare nu corespund cu epoca reproducerei peștelui, etc. etc.

Toate statisticele de reproducția peştelui le-am publicat regulat și în ultima mea lucrare asupra regiunei inundabile a Dunării, am arătat cu deamănuntul factorii de care depinde producțiunea peștelui, precum și raporturile dintre producțiune și revărsările Dunării. Din acele cifre poate să vadă ori cine că afirmările fostului Prefect sunt cu totul contrarii adevărului.

Din următoarele cifre statistice se va vedea cum merge producțiunea pescăriilor Statului din Județul Tulcea (Sect. V și VI) în ultimii 10 ani:

In epoca dela 1900—1905 s'au prins:

50.609.749 kgr. cu o medie anuală de 10.121.949 kgr.

In epoca dela 1905—1910 s'au prins:

61.116.312 kgr. cu o medie anuală de 12.223.262 kgr.

Așa dar în ultima perioadă de 5 ani s'au prins peste 10.500.000 kgr., mai mult ca în prima perioadă, sau în ultima perioadă producția anuală a acestor pescării a fost cu peste 2.100.000 kgr. mai mare ca în prima perioadă; și este de notat că în această din urmă perioadă am avut 2 din cei mai răi ani, pe care s'a putut să'i avem vre-odată pentru pescăriile din Deltă, ca ani 1905 și 1906. In anul 1906, stând apele mai mult timp peste maluri, crapul din Deltă a fugit de aci (neprinzându-se din această specie în acel an decât 544.590 kgr. în loc de 3.820.000 kgr., cum s'a prins de exemplu în anul 1908—1909) și a intrat în bălțile Brateș și Domeniul Brăilei, unde s'a prins în acel an 3.020.352 kgr. în loc de 321.140 kgr. cum se prinsese în anul precedent.

Autorul mai zice că nu *«s'a făcut nimic pentru a înmulți peștii de valoare»*, dar cifrele spun cu totul contrariu: la 1895 când am luat bălțile Deltei în regie, producția crapului a fost

aici de 409.509 kgr. pe când la 1908—1909 am arătat că în aceleași pescării a fost de 3.832.000 kgr., **adică a crescut cam aproape cu 1000%₀ mai mult.**

Producția șalăului în bălțile Deltei a crescut încă și mai mult:

La 1905 a fost 33.578 kgr.
La 1909/910 » » 734.000 »

Deci, a crescut cu peste 2.100% în acești ani.

In adevăr, se știe că șalăul, de când s'a stricat pescăria din Razim, se împuținase cu totul, așa că ajunse foarte scump.

Producțiunea Deltei sczuse până la 24.000 kgr. în 1905 și apoi dela 1906, de când s'a deschis Dunăvățul, s'a urcat iarăși brusc în modul următor:

	Proaspăt	Sărat
1905/906 . . .	19.525	4.427
1906/907 . . .	25.877	10.781
1907/908 . . .	63.622	11.025
1908/909 . . .	533.368	43.401
1909/910 . . .	706.468	27.448

Se vede dar din aceste că afirmările fostului prefect că peștele se împuținează din an în an și că nu s'a făcut nimic pentru înmulțirea speciilor scumpe, etc., cu toată siguranța cu care le exprimă, sunt inexactități, ca și cele ce le-am arătat până acum.

Dar autorul mai merge cu însinuările înainte și zice: *«Serviciul nu a îngrijit absolut de fel de curățirea sistematică a fundului gârlelor și chiar a lacurilor»,* etc., și acestea sunt iarăși neadevăruri, căci serviciul a executat și execută neîncetat tot felul de lucrări; pe fiecare an se curăță numeroase gârle și se sapă gârle noui, unde e nevoe, așa că cele două drage ale serviciului nu mai dovedesc cu lucrul.

Chiar în anul 1909—în 1910, din cauza apelor mari nu s'a putut lucrà mult — s'a făcut o lucrare mai mare, curățindu-se Ciulinețul, gârla cea mai mare care alimenta toate bălțile din secția V-a și pe care arendașii prin parii luați dela leasa lor și cu piatra turnată în ea o potmoliseră atât de tare, în-

cât nu mai funcţiona de loc şi a trebuit să luăm scafandri pentru a o puteà curăţi; s'a făcut la grindul Răducului un dig de 8 km. lungime şi 2 m. înălţime, săpându-se aici şi 21 gârle sistematice; s'a făcut la Caraharman un dig mare de piatră pentru îmbunătăţirea lacului de chefal; asemenea la Sarinasuf s'a săpat gârlele dela Caciatina, Gâsca, etc. Apoi ceva mai înainte, s'a curăţit gârla Somovei şi gârla Călugărului, care erau aproape astupate; gârla Sulimanca de pe braţul Chilia, etc. Pe braţul Sulinei s'au făcut o serie de gârle care duc la ghiolurile: Roşu, Roşuleţul, Puiu, Lumina, etc., unde apa nu se puteà primeni şi degenera peştele, etc., etc. Dar mulţimea de cherhanale sistematice, gheţării, debarcaderul mare dela Sf. Gheorghe, etc., toate aceste şi multe altele nu sunt destule lucrări pentru ameliorarea pescăriilor?

Apoi, săparea canalului Regele Carol în lungime de 15 km., împreună cu toată rectificarea Dunăvăţului, închiderea gârlei Comisia, desfundarea Portiţei, etc., etc., prin care s'a făcut productivă o suprafaţă de peste 80.000 hectare,— însemnează că *«nu s'a lucrat absolut de fel?»*.

In adevăr, după ce face toate aceste insinuări, autorul adaogă «o singură lucrare mare a făcut serviciul technic al pes-«căriilor... este croirea canalului Regele Carol»... «această unică «lucrare nu este în deajuns, ar fi fost absolut necesar ca Ser-«viciul Pescăriilor să se ocupe în chip mai serios cu...».

Autorul ar fi vrut să ne vadă dragând bara dela gura braţului Dunării Sf. Gheorghe sau fundul bălţilor, etc., şi nu ştiu mai ce alte asemenea imaginaţii, parcă Statul ar aveà milioane de cheltuit pentru a vântura nisipul de pe fundul Mării şi al lacurilor.

Dar, cât de mult îl interesau în realitate pe d-l Atanasiu lucrările ce se fac pentru ameliorarea pescăriilor, a dovedit'o acum 2 ani, când sub pretext că vitele dintr'un sat nu au apă de băut şi trebue să le-o ducă din canalul nostru, a luat o companie de jandarmi şi s'a dus de a distrus digurile canalului Regele Carol, adică tocmai dela acea lucrare, pe care acum o numeşte «singura mare lucrare ce a făcut Serviciul

Pescăriilor în direcțiunea înmulțirei peștelui». Această faptă de necrezut, săvârșită cu bună știință de funcționarul cel mai superior din localitate este prevăzută și pedepsită cu închisoare de Codul penal și cred că nu mai am nevoe să mai fac vreun comentariu asupra ei.

* * *

3. **Impuținarea pescarilor.** Ca a treia cauză a scumpirei peștelui ni se dă împuținarea pescarilor, cari au emigrat ori s'au lăsat de pescuit din cauză că nu mai au câștig sau din cauza persecuțiunilor Serviciului pescăriilor.

Am arătat mai sus valoarea acestor afirmațiuni și anume *că numărul pescarilor, în loc de a fi micșorat, a crescut numai dela 1905 până astăzi, dela 3679 la 5321, adică în 5 ani a crescut cu 1642 adică cu 45%.*

De asemenea am arătat că sumele încasate de pescari din vânzarea peștelui au crescut în modul următor:

In 1895 . . . . 1.283.695
In 1909 . . . . 3.673.247

Deci, au crescut aproape cu 300%.

De asemenea am arărat cu deamănuntul ce sunt persecuțiunile, șicanăriile și jupoirea pescarilor, de care se învinuește Serviciul pescăriilor și am dovedit că toate, dar absolut toate, sunt: neadevăruri, invențiuni și insinuări.

Pentru a mai pune însă încă odată în relief sentimentele de care erà însuflețit fostul Prefect față de Administrația pescăriilor și exemplul de ordine și respectul legilor pe care-l dădeà populației din județul său — voi mai amintì că D-sa a încercat pe toate căile să provoace chiar și o răscoală a pescarilor contra Serviciului pescăriilor; pentru a puteà telegrafià în urmă Ministerelor de Interne și Domenii că «pescarii Tulceni s'au revoltat contra abuzurilor și ilegalităților patronate de Administratorul pescăriilor Statului din localitate».

Și fiindcă nu i-a reușit să facă cu adevărații pescari, s'a folosit de toți foștii cămătari din baltă în cap cu lipoveanul Osip Pavlov — cel fotografiat în uniformă de colonel rusesc,

care escrocà pe lipoveni ca agent de emigrare — și de tot felul de alte elemente străine, cunoscuți de mult timp ca uneltitori contra Statului nostru, a organizà o revoluție lipovenească. Pavlov erà directorul gazetei de agitație «Vocea Pescarului» și oratorul întrunirilor, iar redactor erà un gazetar de ocazie, care își inspirà articolele direct dela Prefectură. Agenții foiau prin toate colibele pescarilor, pentru a adunà fonduri pentru gazetă și a-i ademenì la răscoală zicând că «Prefectul e cu ei și vor alungà Serviciul pescăriilor, spre a luà ei bălțile».

Pe de altă parte, pescarii adevărați alarmați și ei și speriați că «după ce deabia au scăpat de robia cămătarilor acuma Prefectul cu ajutorul unor lipoveni din orașul Tulcea caută să aducă iarăși vremurile vechi» au început a face la Galați contra întruniri și a trimite de prin toate satele delegați la Minister ca să se plângă. A trebuit o adevărată muncă ca să putem liniști pe toți acești oameni, care erau deciși să se răsbune pe toți agitatorii lipoveni.

Ministerul a trimis atunci o anchetă mixtă, compusă dintr'un delegat al Ministerului de Interne (D-l Inspector General administrativ M. Manolescu) și Secretarul General al Ministerului de Domenii. In urma unor cercetări de vre-o 10 zile, Comisiunea a constatat în mod oficial toate aceste înscenări și le-a consemnat într'un voluminos raport, care in interesul moralității ar trebui dat în întregime publicității.

Aici, mă mulțumesc a cita numai două pasagii din acel raport, din care se va vedea ușor ce era în realitate această așa zisă mișcare a pescarilor și cine o punea la cale:

1. «La Chilia Veche, locuitorul Timofte Fudulea, întrebat «asupra acestei chestiuni (dacă e adevărat că Serviciul pescă- «riilor a luat locuri, proprietatea unor oameni, și le-a dat altora «in arendă) ne răspunde că el a fost chemat de vre-o două «ori de sergent și, nefiind acasă, i-a spus soția sa că l-a chemat «la poliție, unde ducându-se, D-l Polițai l'a luat deoparte și i-a «spus că are ordin dela D-l Prefect să cerceteze de pământurile «care s'au luat dela unii care le posedau de mult și s'au dat «la alții și ca să cheme pe toți cei din Corneasca, ca să dea

«declarații. Timoftei a răspuns că nu poate face aceasta, de «oarece nu știe. Atunci d. Polițai i-ar fi spus că «așa vrea și «d. Prefect ca să scape de javrele dela pescării». Tot de ase-«menea, d. Polițai îl consilia să spună că unele terenuri au fost «date fără de plată la agenți de ai pescăriilor sau rudele lor».

2. «Pe când continuam cu ascultarea lui Ichim, Pavlov «împreună cu ceilalți lipoveni ce se găseau în piață, ne-au hui-«duit sub chiar ferestrele Prefecturei, *fără cea mai mică inter-«vențiune din partea poliției* și sub ochii și în auzul d-lui loco-«țiitor de Director al Prefecturei de Tulcea însărcinat cu girarea «și suplinirea d-lui Prefect. Am cerut să vorbim cu reprezen-«tantul poliției însărcinat cu menținerea ordinei și s'a adus «înaintea noastră un sergent major de oraș, care întrebat asupra «celor ce se petrec, ne-a răspuns salutând: «nu este nimic, să «trăiți, strigă: nu e dreptate, ura!!!»

Cred că aceste pasagii din raportul Comisiunei de anchetă ne arată destul de clar ce a fost în realitate această revoluție lipovenească și la ce mijloace recurgea d. Prefect Atanasiu pentru a agita în contra Serviciului pescăriilor.

* * *

4. **Vânzarea prin licitațiune.** A patra cauză și cea mai principală a scumpirei peștelui este, după d. Atanasiu, modul de vindere a peștelui Statului prin licitație publică.

Pentru a dovedì afirmarea sa, d. Atanasiu înșiră o nouă serie de neadevăruri și calomnii. Așa, d-sa spune că Statul la vânzarea prin licitație nu «procede în mod cinstit», ci face o serie de «manopere nepermise», etc. Așa d. ex. Statul ar fi având un minimum de preț sub care nimeni nu poate vinde peștele, că este complice cu pescarii pentru a menține prețurile ridicate, că șeful vânzărei oprește pe pescari să pue în vânzare tot peștele adus ca să nu scadă prețurile, că șeful vânzărei pune concurenți fictivi care oferă prețuri mari pentru a urca prețurile, iar dacă e adjudecat asupra lor se vinde a doua zi iarăși și dacă nu se poate vinde, atunci pierde pescarul, ba încă plătește și partea Statului, etc., etc.

Iarăşi câte cuvinte atâte neadevăruri şi invenţiuni, pentru a se aduce nişte acuzaţiuni atât de grave printr'un act oficial contra unui serviciu public.

De fapt lucrurile stau astfel: Statul nu are un monopol asupra pescuitului, cum arată autorul, ci are o moşie mare a sa unde, în loc de grâu, produce peşte. Produsele moşiei sale le trimite zilnic la piaţă, unde se vând prin licitaţiune publică, după cum cere legea contabilităţei publice.

Peştele adus la piaţă este al pescarului şi al Statului în tovărăşie. Dacă e d. ex. dela Dunăre sau Mare, pescarul are $70^{0}/_{0}$ şi Statul $30^{0}/_{0}$. Licitaţia se face în totul conform cu prescripţiunile legei contabilităţei publice şi se adjudecă asupra celui ce dă mai mult. Nu e posibilă nici o speculaţiune şi oricine e liber să reclame imediat ce vede că legea contabilităţii n'ar fi respectată. Şeful vânzărei însă, este aici un fel de judecător în mâna căruia sunt încredinţate interesele Statului şi ale pescarului; dacă dar el vede că concurenţii se cartelează între ei sau fac vre-o înţelegere ca să înjosească în mod artificial preţurile — deci să speculeze în mod necinstit asupra averei pescarului şi a Statului — atunci şeful vânzărei are dreptul şi datoria de a opri imediat licitaţia şi a scoate marfa din vânzare. De asemenea dacă pescarul are îndoială că cumpărătorii s'au înţeles între ei spre a-i înjosi preţurile mărfei sale, el e liber a concură şi a lua asupră-şi marfa sa, în acest caz el e cumpărător şi urmează a plăti marfa ca un orice alt cumpărător.

Aceste sunt măsuri care se iau pretutindeni unde se fac vânzări prin licitaţie şi sunt necesare pentru a asigură pe cel ce şi-a încredinţat marfa spre a i se vinde, că el nu va fi speculat şi că preţul ce-l va obţine, va fi preţul adevărat, rezultat din cerere şi ofertă fără nici o speculă.

Unde sunt dar aici «procedeurile necinstite» şi «manoperile nepermise», la cari se dedă Statul? E necinstit fiindcă apără pe pescari în contra rapacităţei negustorilor? Ori era poate mai bine înainte când comerţul nu era încă regulat şi peştele pescarilor se vindea prin aşa zişii comisionari, care făceau vânzarea

în cârciumă, iar în piață era numai o licitație de formă spre a înșela pe pescari?

De altfel vânzarea prin licitație publică pe lângă că este obligatorie după legea contabilităței publice, dar este și singurul mijloc cinstit de a vinde marfa făcând ca prețul să reeasă în mod normal din cerere și ofertă și împiedecând orice putință de speculațiune și aceasta încă mai mult la o marfă care prin natura ei e supusă la enorme fluctuațiuni. Dacă însă licitația nu se face cinstit sau se întrebuințează manopere, atunci ori cine e liber a chema imediat procurorul, a cărui datorie este tocmai de a cerceta asemenea reclamațiuni și a face ca imediat să se procedeze conform legei. De altfel tocmai de aceea piețele de de vânzare ale Serviciului pescăriilor sunt și mereu inspectate. Nu înțeleg dar cum poate cineva susține că licitația publică poate fi cauza scumpirei artificiale a peștelui și mai puțin înțeleg încă, cum poate cineva chiar când e om de bună credință să ducă o campanie pe o asemenea temă.

Dacă peștele în comerțul en gros nu s'a scumpit de trei și patru ori mai mult, cum s'a făcut cu brânza și alte produse alimentare, ci numai în mod normal, aceasta se datorește tocmai și numai licitației, care a împiedicat orice fel de speculațiune. De aceea în toate țările civilizate vânzarea peștelui en gros se face numai prin licitațiune publică și pentru noi ar însemna un mare pas înapoi de a suprima licitația, înlocuind-o prin vânzarea cu prețuri fixe stabilite de Minister, adică de a înlătura legea cererei și a ofertei și a o înlocui prin bunul plac al funcționarului.

Din toate acestea reese, cred, îndeajuns de clar pentru ori cine, că nici una din măsurile Serviciului Pescăriilor și nici modul de organizare al exploatărei și vânzărei peștelui din pescăriile Statului nu a putut fi nici câtuși de puțin cauza scumpirei peștelui cum se caută mereu a se acredita, ba chiar din contră, grație acestor măsuri, avem azi o producție bună și o populație numeroasă de pescari mulțumită de starea lor materială, avem un colț al țării unde și problema economică și cea socială, cu toate agitațiile ce se fac, este pe cea mai bună cale de rezolvare.

* * *

Cu aceasta cred că am răspuns — poate chiar prea pe larg — la atacurile din raportul oficial al d-lui Prefect Atanasiu, arătând care este valoarea tuturor acuzaţiunilor ce le aduce Serviciului Pescăriilor şi pe ce fel de argumente sunt ele bazate.

Din cele arătate s'a văzut în deajuns că aceste atacuri, deşi prezentate sub forma oficialităţei, nu sunt în realitate decât o nouă verigă din lungul lanţ al campaniilor ce se duc mereu de consorţiul celor interesaţi contra Serviciului Pescăriilor, şi este trist a vedea cum un înalt funcţionar al Statului se uneşte cu nişte particulari, care fiind lezaţi în interesele lor private de către Serviciul Pescăriilor, apărătorul firesc al interesului public, îl atacă prin toate mijloacele cu tenacitate şi înverşunare; aceştia ar fi trebuit să găsească într'un Prefect al Statului Român un adversar iar nu un asociat.

(ss) **Dr. GR. ANTIPA**
INSPECTOR GENERAL AL MIMISTERULUI

22 Februarie 1911

